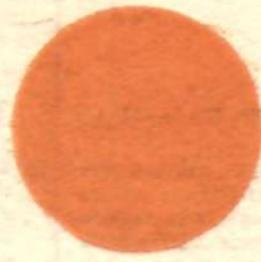

ANT

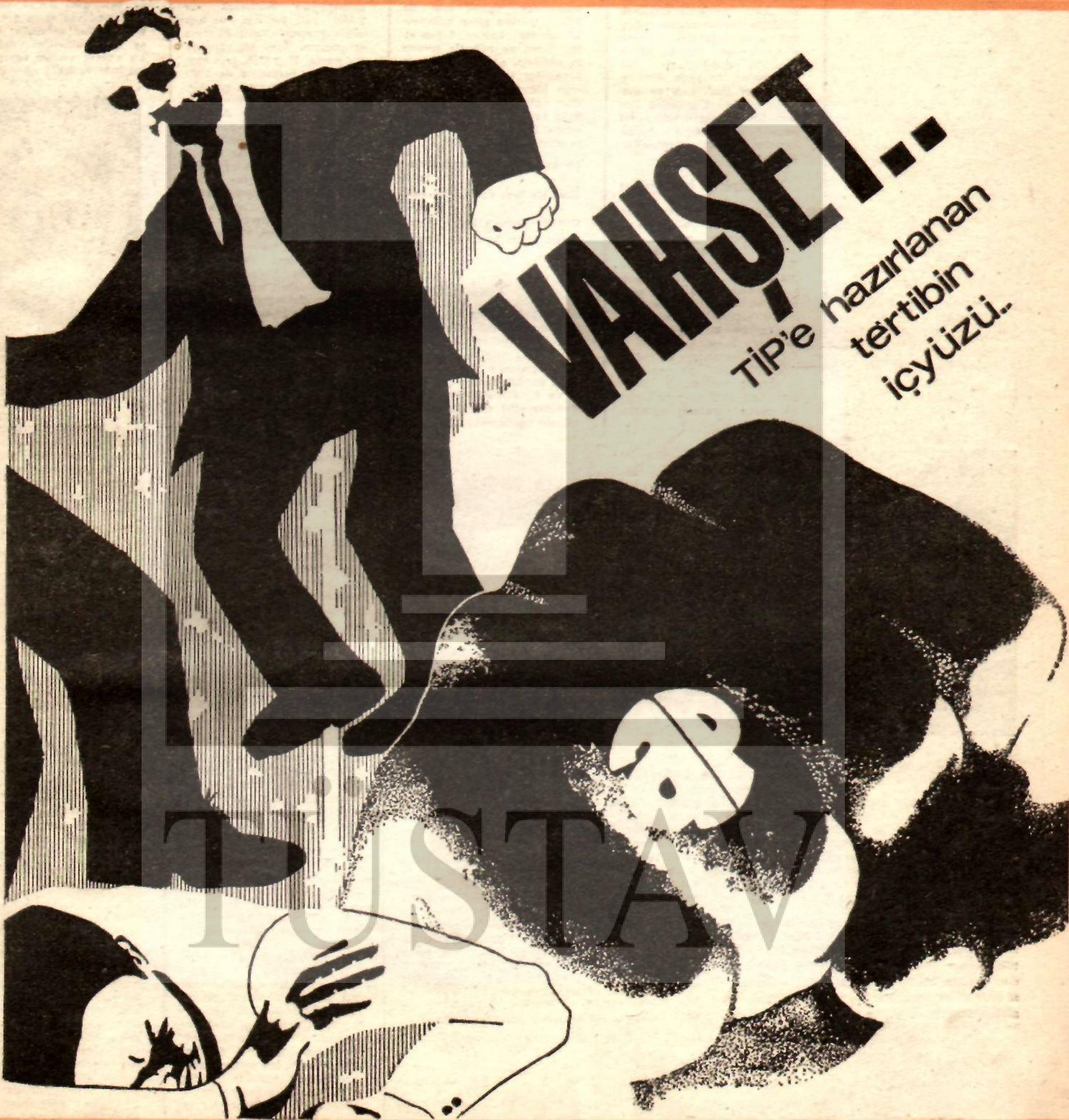

Haftalık Dergi • 27 Şubat 1968 • Sayı: 61 • 125 Kuruş

Aşık İhsani'nin
odun kırcı
İlyas ile
röportajı ...

VAMPI..!

Tipe hazırlanan
tertibin
 içüzü..

HAFTANIN NOTLARI

19

subat

Polis rejimi

● Bir polis rejimi kurmak için çalısan İçişleri Bakanı Sükan'ın emriyle beş ildeki toplum polisi sayısının artırılması için harekete geçirilmiştir. Ankara'da 900, İstanbul'da 1200, Zonguldak'ta 350, İzmir'de 500, Adana'da 250 kadar olan toplum polisi sayısı her ilde ikişer hane okarıracaktır. Ayrıca, özellikle büyükşehirlerde «failli meşhul» olaylarının titizlikle gizlenmesine çalışırken, öteki şubelerin seçme elemanlarının siyasi polise nakilleri yapılmaktadır. Bütün bunlar, iktidarm, devrimci güçleri sindirmek ve sosyalist gelişmeyi önlemek için zora başvurmakta başka yol aramadığını ortaya koyan kanıtlar olarak görülmektedir.

Mimarlar Kongresi

● Türkiye Mimarlar Odası'nın İzmir'de yapılan büyük kongresi, özel okullar konusunda önemli bir karar almıştır. Buna göre, özel mimarlık ve mühendislik okularından mezun olanlar odsya kabul edilmeyecek ve kendilerine mimarlık yapma imkânı tanımamışacaktır. Karar, dört muhalif oya karşı, aralarında özel okul hocalarının da bulunduğu 170 kişilik bir çoğunluk tarafından verilmiştir. Böylece, özel okul ticaretine ağır bir darbe vurulmuş olmaktadır.

Türk köylüsünün Amerikan gâvuruna birinci ihtarı!

Fatsa'nın 25 köy muhtarı ile köylük dernekleri başkanları, Amerikan Gâvuruna Birinci İhtarımız, başlığıyla bir bildiri yayımlamışlardır. Bildiride aynen söyle denilmektedir: «Amerikalı... Biz köylüler seni hiç sevmiyoruz. Sen gâvur sun, biz müslümanız. Dinin hakkı, milletin hakkı. Biz haysiyetine dökün bir milletiz. Fakirliğimize bakıp şerefimizi kaybettigimizi sanma. Seferberlikte Fatsa köylerinden 211 şehit verdik. Kimse bilin boyundurduğunda yaşamamak ıgin... Enebinin emrine girmemek için. Dinimizi kaybetmeyecek diye. Senin gibi düşmanları denize döktik de, son sonra binbir oyununla içimize girdin, oturdun. NATO anlaşması dediğimiz askerlerimi emir altına aldım. Yardım yapıyorum diye, zenginleri komprador yapın. 20 bin asker getirip

yıldırım, aramiza casuslar saidın. Karımıza kızımıza sarkınlık yapıyorsun. Bize akıllanlık taslağı. Biz kendimizi idare ederiz. Madenleri de senin elinden çekip alacağız. Kendimizi soydurılmaya çağız. Türkün calığı, Türkiye kalacak Amerikalı... Senin siyasetine, senin anıtlarına düşmanım. Yol yakınına çekili git. Bir daha da gelme. Yoksa bu memlekette llerde çok seyler yaparız. Gitmezsen elimizden çekceğin var. Bütün köyü kari - uşak seni istemiyoruz. Anladın mı?... Bildirinin altında Budak, Hisarbay, Ürmeli, Tepeli, Akköy, Bağlarca, Söken, Beyceli, Sakargeri, Kayaç, Demirel, Yenikargıca, Kabaklı, Bozyazı, Bahçeler, Sudere, Yapıaklı, Yuslu, Fazılı, Gölköy, Dağlıdere, Tahtahes, Tepeçik, İnnöni, Kaya köy, Esksayacı köy muhtarı ve kâveçilik derneği başkanlarının imzaları yer almaktadır.

20

subat

20

subat

Aşıkların protestosu

● Millet Meclisi'nde TİP Milletvekillilerinin AP'lilerin tecavüzüne uğraması üzerine Aşık İhsan, Aşık Ferment, Aşık Nebi, Aşık Temelli, Aşık Çırakman, Aşık Kul Hasan, Aşık Mahzuni, Aşık Maksud, Aşık Sinasi, Aşık Reyhani, Aşık İbreti ve Aşık Selimi su protesto bildirisini yawnamışlardır. «Saklı olduğumuz halkımızın gerçek oyu ile büyük meclise giren milletvekillerimize kabaca degen elleri lanet ve nefretle protesto ederken, adaletin harekete geçmesini ve kusal bir çatı olan Millet Meclisinin bir an önce kendisine yaklaşmayan kaba kuşvetten arınmasını dileriz. Bildirinin sonunda da gülşir yer almaktadır:

Ne kaldı be, kaba kuvvet ne kaldı?

Sana bir ders vermeme ne kaldı?

Çetin'e, Yunus'a degen elleri Kurum kurum kirmamıza ne kaldı?

Türk Birliği

● İsveç'teki Türk işçileri, bozuk düzene karşı mücadele etmek üzere Stockholm'de Türk Birliği adında bir örgüt kurdu. Yayımlanan ilk bildiride, Türk Birliği, bütün emekçileri ve toplumu aydınları anti-emperyalist mücadeleye katılmaya çağrımaktadır.

21

subat

ANT yargılandı

● Savcılığın ANT ateyhine açtığı iki davannı duruşmasına İstanbul Toplu Basın Mahkemesinde başlandı. Arkadaşımız Yaşar Kemal, «Jurnalistlik Üstüne», başlıklı yazısından dolayı TCK'nun 312 maddesine göre açılan davanın duruşmasında yazısının «sinifler tehlikeli surette kin ve adavete sürüklmek» amacıyla güldürmediğini belirterek 17 yıldır yazı yazdığını ve hep böyle yazdığını. Fakir fikarayı savunurum. Eğer bu yazımıda suç varsa, 17 yıldan beri yazdıklarımın hepsinden de mahkemeye verilmem gerekdir. Doğrusu savcılar karşısında şaşkınlıkla bağladı, dedi ve emriyle dava açan Savcılar suçladı. Sorumlu Müdürümüz Yaşar Uçar da, Yaşar Kemal'in bu yazısıyla burjuvaziyi anayasasınıları içinde ekmekeye çalıştığını belitti. İkinin duruşmasında ise «Gelecek Olsun», başlıklı yazısından dolayı yine TCK'nun 312 maddesine göre hakkında dava açılan Can Yücel ile Sorumlu Müdürümüz Yaşar Uçar, «sinifler tehlikeli surette kin ve adavete sürüklmek» iddiasına karşılık savcının aldığı bıllirkişi raporunu reddettiler ve yeni bir bıllirkişi seçilmesini istediler. Duruşmalar, başka günlerde bırakıldı. Öte yandan, kendisinin «ajan, oldugu mahkeme kararına dayanarak aklımdaımızı sendikacı Ahmet Muşlu da, ceza davasından ayrı olarak Çetin Altan ve Doğan Özgürden aleyhinde 100 bin liralık tazminat davası açtı.

Fasist bir teklif

● Yüksek Askeri Şura'da görüştü bir tasarı ile, askeri mahkemeler, anayasaya ve hukuk mantığına aykırı olarak, birer siyasi mahkeme nitelikine sokulmak istenmektedir. «Askeri yargı reformu» adlı altında hazırlanan tasarı parlamentodan da geçtiği takdirde, TCK'nun devletin güvenliği ile ilgili maddelerine göre işlenen siyasi suçlar, askeri mahkemelerde yargılanacaktır. Bilindiği gibi bir süre önce «nükleer mayımlar» konusunda yazdığı bir yazdan dolayı Doğan Özgürden'in askeri mahkemeye sevk edilmesi için Genelkurmay Başkanlığı Askeri Savcılığı emir vermiş, ancak askeri savcılık kendisini yetkisiz sayarak dosyası sivil savcılığa havale etmiş, bu şekilde başka dava açma emriyle de sivil yargıya gönderilmiştir. Yapılcak değişiklikle, razzıteciler, politikacılar ve bilim adamlarının tipik tek parti devrinde olduğu gibi askeri mahkemeler sevk edilmesi istenmektedir.

Bakan telefonları

● Ellerine bedelsiz telefon verilen Bakan, Genel Müdür ve Valli gibi kimselerin yurt dışı konuşma ücretlerini kendi keselerinden ödemesi Danıştay'a karara bağlandı. 876 ve 1279 sayılı kanunlara göre kendilerine bedelsiz telefon verilen resmi sahipler, bundan böyle, yurt dışı ile devlet personeli konuşamayacaklardır.

22

subat

YTP feshediliyor

● 1 Mart Cuma günü Ankara'da toplanacak olan İl başkanları na YTP'nin feshi teklifi edilecek ve parti resmen kapatılacaktır. Cuma gününden sonra bir varmış bir yokmuş, diye amblem olan YTP, 1966 Devriminden sonra DP'nin oylarını elde etmek üzere kurulmuş, ancak Alican'ın becerikli yüzünden kısa zamanda fethiyattı AP'ye kaptırarak ismi var cismi yok bir parti haline gelmiştir. Geçen ay YTP teşkilatı dağlıtan bir ankete verilen cevaplarda partinin kapatılması görüşü

ALİCAN

şair basmış ve neticede sorunun İl başkanları toplantıya getirilmesi kararlaştırılmıştır. Partinin kapatılmamasından sonra YTP Milletvekilleri ve Senatörleri diğer partiler arasında paylaşılmaktadır. Öte yandan, MP'den ayrılarak AP'ye girmek isteyen sekiz Milletvekilinin AP'ye kabulü konusunda anlaşmazlık bellidir.

Ölü nokta

● Devlet Personel Kanunu'nun değiştirilmesiyle ligili olarak bir yıldan beri devam eden çalışmalar hentüz olumlu sonuç alınmadı. Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü'nün görüşünü yasanın aylık bütçesinde, bu konuda söyleye denilmektedir: «Bugün nasil olsa ölü bir noktaya gelmiş, gerek hükümetler ve yasama organı, zerek bir reform hareketini ehlîyetle vürtücek seviyede olmuştu; böylece ortaya çıkan bürokratizm tökmeli altında kalmıştır. İlk bakışta zevshî kurtarabilecek gibi görünen ven bir tadil tasarı, iteride bugünküne benzer durumlara yol açmak suretiyle bu reform teşebbüsünün psikolojik maliyetini daha da ağırlaştıracaktır.»

TÖS'in bildirisi

● TÖS'in yayınladığı bildiride sınıf ve sınıf gecme yönetmeliğinde yapılmak istenen değişiklikle Milli Eğitim Bakanlığı'nın dikkatleri eğitim sorunlarından uzaklaştmak amacıyla güdügü ve yapılan değişiklik tamamıyla eski yönetmeliğe dönüştürülmüşdür. Bildiride, ayrıca, eğitim alanındaki verimsizliğinin nedeni eğitim yönetimindeki bozukluktur, denilmiş ve Milli Eğitim Şurasının bir önce toplantımasının istenmiştir.

23 subat**24** subat**25** subat**142. madde işliyor**

● Sosyalistlere karşı TCK'nun 142. maddesine göre yeni yeni davalor açılmaktadır. TİP İstanbul milletvekili Çetin Altan'ın dokunulmazlığının kaldırılmasını protesto etmek için Fikir Kulüpleri Federasyonu tarafından «Bornova Savcısı» lütfen dinleyiniz» başlıklı yazının çoğaltılarak dağıtılması üzerine bazı gençler yakalanarak Savcılık tarafından haklarında TCK'nun 142. maddesine göre dava açılmıştır. Savcılık FKF Genel Başkanı İzzet Ararat ile iki arkadaşa hakkında 15 yıl, dokuz genç için 7,5 yıl hapis cezası istemektedir. Ankara Ağır Ceza Mahkemesi'nde bağlayan duruşma 5 Nisan'a ertelenmiştir.

Öte yandan, İstanbul Savcılığı da, tanınmış şairlerimizden Arif Damar hakkında, bir dergide yayımlanan şiirinden dolayı, «komünizm propagandası» yaptığı iddiasıyla TCK'nun 142. maddesine göre soruşturmayı açmıştır.

Köy Evleri

● Köy İşleri Bakanlığı'na yapılan açıklamaya göre 22 milyen köylü yurttaşın yaşadığı 3 milyon 600 bin konutun yüzde 17'si gürük olup, yüzde 27'sinin de onarımı gerekmektedir. Ayrıca evlerin yüzde 47'sinde cam bulunmamaktadır ve yüzde 62'sinin üzeri toprakla örtülüdür.

Alpdündar tutuklandı

● Zonguldak'taki grev harketinin yatasmasından sonra partizan idarenin devrimci işçilerle karşı baskı hareketi gün gecelikçe şiddetleniyor. Son olarak, grev harketini kırmızılıği iddiasıyla DISK'e bağlı Türk Maden İşçileri Sendikası Genel Başkanı Mehmet Alpdündar tutuklanarak demir parmaklıklar arkasına gönderildi. İktidar, böylece, maden işçilerinin devrimci bir sendikada toplanmasını önlemeye çalışmaktadır.

DISK Kongresi

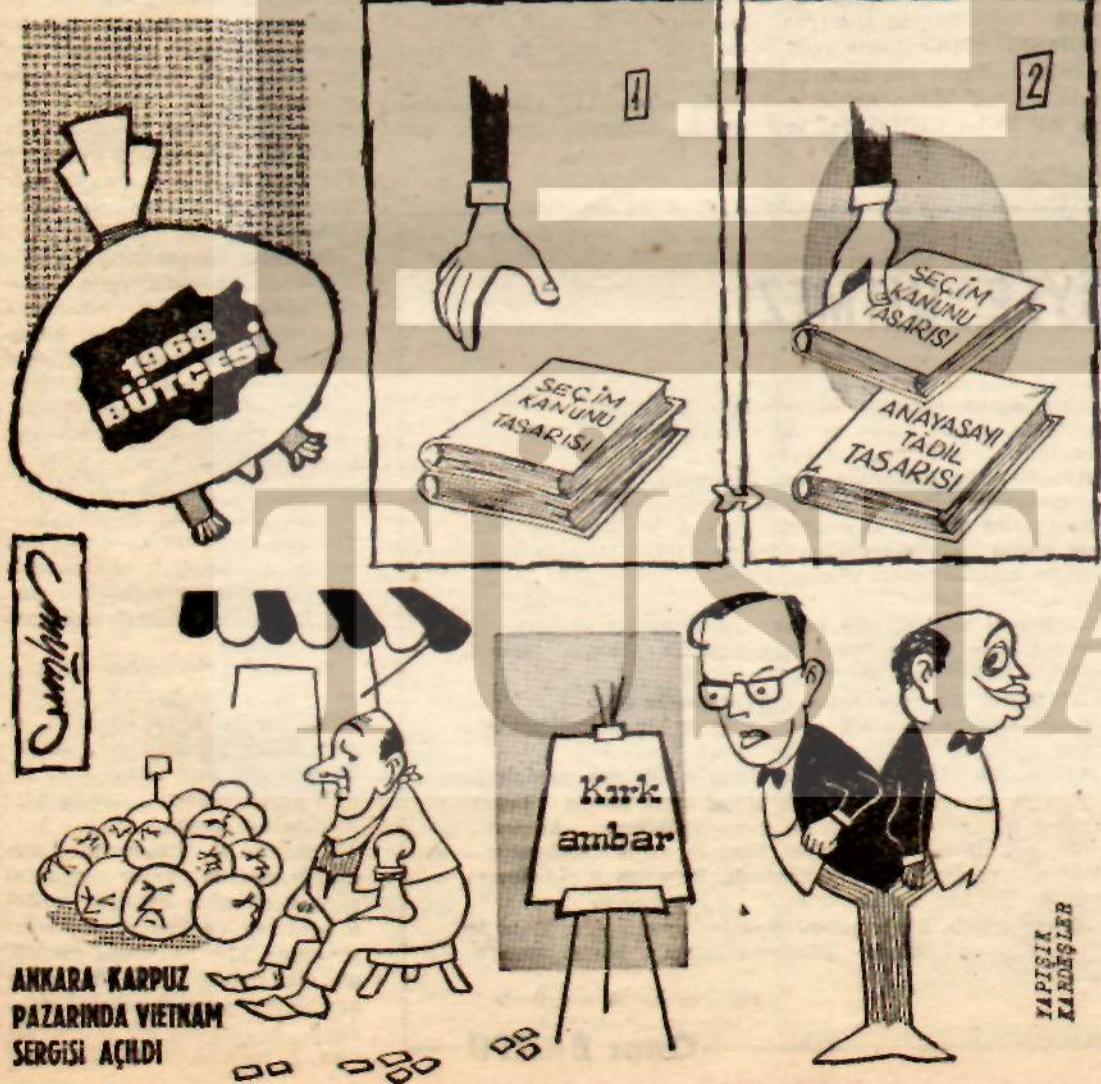
● Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun 2. Büyük Kongresi, İstanbul'da toplandı. Kongreyi bir konusma ile açan DISK Genel Başkanı, Konfederasyonun yurt ve dünya sorunları üzerine görüşlerini açıkladıktan sonra, İktidarı egemen sınıflar yararına ve emekçiler aleynine yürüttüğü ireatı şiddetle eleştirdi ve içi sınıfta ihaneti her gün biraz daha oraya çıkan Türk İş Konfederasyonu'nu itham etti. Türkler, ayrıca, Türk işçi sınıfının Amerikan emperyalizminin karşısında olduğunu bir kere daha belirtti. Öte yandan, Türk İş Genel Başkanı Seyfi Demirsoy, yaptığı bir konuğunda egemen sınıfların temsilcisi Süleyman Demirel'i hararetle överek, kendisini tenkit edenleri sapık fikirlerin temsilcisi olmakla suçladı.

Büyük kiş şenliği

● Türk Edebiyatçılar Birliği, 4 Mart gecesi Spor ve Sergi Sarayı'nda «Büyük Kişi Şenliği» düzenledi. Gecceye tanınmış yazarlar, şairler, tiyatro toplulukları ve saz şairleri katıldıktır.

Yeni bir zorbalık

● APİ'li saldırganların Meclis'teki kanlı tecavüzi pro teste etmek üzere Ankara'da düzenlenen mitingde, APİ'ller tarafından kuşkuların sağ olarmı tecavüzüne uğradı. 11 öğrenci kuruluşu tarafından düzenlenen miting binlerce Ankara'linin katılımıyla saat 13.30'da Tandoğan Alanında başladı. Miting topluluğu daha sonra ellerinde «Kurultay Meclisi ahi mi sandınız?», «Demireli'ye açık soru: Silah geti teperse ne yapacaksınız?», «Fazımız döve döve geldi, ölürek gidecektir», yazılı dövizler olduğu halde marginlar söyleyerek Kurtuluş Meydanı'na doğru yürüyüşe geçtiler. Anesik, mitinge karşı olduğunu daha önce bir bildirileyle açıklayan yüz kadar sağcı zorba, Kurtuluş Meydanı'na basarak mikrofon tırtıbatı tırtıbatı ettiler. Sosyalist gençlerin Kurtuluş Meydanı'na gelmesi üzerine sağcı zorbalar ellerinde coplar, kaneclar ve bıçaklar olduğu halde saldırıyla geçtiler. İki taraf arasında başlayan kanlı mücadelenin Sükür'in polisleri seyirci kaldığı, hattâ sağcı zorbaları himaye ettiler. Çatışma sonunda 50 kişi yaralandı.

HAFTANIN YORUMU**DOĞAN ÖZGÜDEN****Georing'ten Sükür'a**

Yıl 1933... Finans-kapitalistlerin desteğiyle kitleler akıtarak Reichstag'a giren Hitler'in Nazi Partisi, artık gayesine ulaşmıştır. Ülkenin içinde bulunduğu savaş sonrası karışıklıkta yarananlarak İktidara kazadımlarıyla ilerleyen Hitler, 30 Ocak'ta başbakan olarak andırmıştır. Artık, kendisini İktidara getiren Krupp'lara, Bosch'lara, Thyssen'lere minnet borcumu ödemeye zamanıdır. Finans kapitalin çıkarlarını gerçekleştirmek için Almanya demir yumrukla yönetilecek, sosyalistler tasfiye edilecek, sol basın susturulacak, SA'lar, SS'ler ve Stahlhelm'lerle ülkede bir polis rejimi kurulacak, Alman Ordusu büyük sanayilin çıkarlarına hizmet edecek şekilde yeniden teşkilatlandırılacaktır. Ancak bigimsel olarak seçimle İktidara gelmiş olan, yanı «sandıkta eklmiş» bulunan Hitler'in solu tasfiye edebilmek için bir bahane bulması gereklidir. O halde bir «komünizm tehdidi» umacısı yaratılacaktır. Hitler'in İçişleri Bakanı Goering, solum gizli faaliyetlerine ait belgeler ele geçirildiğini açıklayarak hava yaratmağa çalışırken SA'lar da 27 Şubat akşamı Alman parlamento binası Reichstag'a girerek bilyüklük bir yangın çıkartacaklardır. Ve ertesi gün Goering, bu yangının komünistler tarafından çıkarıldığı ileri sürürek insanlık tarafının en korku terör haretlerinden birine başlayacaktır!

Iste 1933 Şubatı Almanya, iste 1968 Şubatı Türkiye... İnsanlık hesabına yüzükartıcı bir oyun, 35 yıl ara ile bir başka ülkede sahneye konulmaktadır. Süleyman adında bir Amerikan firması mülteahidi, bir devrim sonrasında karışıkhıından da yarananarak, kapitalin desteğiyle büyük kitleler akıtarak «sandıkta eklmiş» ve ilk iş olarak ülkenin imkânlarını emekçi halkın daha fazla sefilleşmesi bahasına bir avuç mutlu azınlığa peşkeş çekmeye başlamıştır. Ancak bu vurgun ve soygun hareketinin karşısında gerçek bir halk hareketi, bir sosyalist hareket de gün geçtikçe gelişmektedir. Öyleyse, Türkiye'de de solu tasfiye etmek ve filkenin demir yumrukla yönetilmesini sağlayacak bir polis rejimi kurmak lazımdır. Hitler'in Goering'i varsa, Süleyman'ın da Sükür'ü vardır. Sükür, bir yandan bütün polis teşkilatını sola karşı terör için seferber ederken, bir yandan da TİP'in «komünist parti» olduğunu ispatlamak için düzmece belgelerle parlamento kürsüsüne çıkacak, gözü dönümlü bir zorbalar gürhunu kıskırtacak, ülkenin en kutsal çatısı altında kan gövdəvi götürecektr. Ondan sonra da Demirel kürsüye çıxıp gözlerini devre devre sosyalistleri suçlayacak, solun tasfivesini istevecektir.

Hitler ile Süleyman'ın amaçları arasında hiçbir fark yoktur. Goering ile Sükür'ün metodları arasında hiçbir fark yoktur. İkisinin de hareket noktası, solu tasfiye etmek ve egemen sınıflar daha büyük vurgun imkânları hazırlamaktır. Ve 20 Şubat 1968 gecesine kadar bu aynıyetin bütün tezahürleri kendisini göstermiştir. Ama, parlamentonun kana bulanlığı 20 Şubat 1968 tarihinden sonra ne olacaktır? Bir Reichstag yanması sonrası mı? Evet. Reichstag yanısında siyaset sahnesinden silinen, sadece sosyalistler olmamış. Hitler'in İktidara gelmesini destekleyen Sosyal Demokrat Parti de, Bayrera Halkı Katolik Partisi, Merkez Partisi, Halk Partisi ve Demokrat Parti gibi burjuva partileri de çok geçmeden faşizmin demir yumruğu altında ezilmişlerdir. Eğer Türkiye'de TİP'in dışında kalan burjuva partileri ve ortanın soldundaki CHP, kah 20 Şubat'ın ardından karanlık hesapları görüp buziinden kesin bir futur takınmazsa, demokratik kuvvetler, anavasa kuruluşları ve özellikle Anayasa Mahkemesi sellen faşizmin karşısına dikilmezlerse, 35 yıl önceşinin korkunç terörü ergeç onları da kahredecektir...

Koçak Vahşet gecesini anlatıyor

Bir süreden beri hükümet eliyle kıymetli bir çiçek gibi neslenip, bakılan irtica ve fasılın nihayet mecliste de sosyalist partisiye aza düşlerini göstermişdir.

O gece, yani 20 Şubat gecesi, Adalet ve İşleri Bakanlığı bütçeleri üzerinde, kolektif çalışma sonucu hazırladığımız görüşlerimiz grubumuz adına açıkladım. Adalet Bakanlığının Anayasaya karşı direnişi, saverlar üzerinde yoğunlaşmışlığı baskısını anlattım.

İşleri Bakanlığı bütçesinde de yurta sahilciğin, ekonomik - sosyal nedenlerle işlenen suçlarm, artar polis kadrosu ve araclarıyla orantılı olarak çoğaldığını, polisin namuslu işi ve aydınların peshne takıldığını, yakında Menemen ve 31 Mart olaylarının patlak verebileceğini, ikidarın soyguna, vurguna, irticaya çanak tuttuğunu anlattım.

O gün nedense, pek çok AP'li milletvekili gecenin bu saatine kadar mecliste hiç görülmüş bir şekilde sessiz, sedasız bekliyorlardı.

İşleri Bakanı Sükan kürsüye geldi. Bir son eleştiri ve sorularımıza bakan olarak cevap vermesi gerekliden, «bize sual soruyor, cevap almayı çabasıyordu. Nihayet parola verilmiş olacak ki, Çetin Altan'a «Sen Nazım'ın en büyük Türk şair olduğunu yazmadın mı?» dedi. Cevap vermeye kalmadan Çetin, AP'ller yavaşça yerlerinden kaçırıp bize doğru akıma başladılar. Vurdular, vuruştu, bilhassa Çetin'i ve beni sardılar. Bir ara Çetin yere düştü. İnsafsızca tekmelediler. Çetin oradıkta can verebildi. Ben kendimi korumayı bırakarak, Çetin'i yerden kaldırıma çalıştım. Ben de devirdiler. Fakat

kendimi hızla toplayarak Çetin'i iki koluğundan tutup ayağa kaldırdım.

Fakat, önden ve arkadan sayısız tekme ve yumruk vuruyorlardı. Bu arada arkamdan da çok kahpece basma ve her yanına vuruyorlardı. Geriye döndüm, arkadaş vuranlara mani olmak istedim. Amma olan olmuştu. Bir anda gözlerim görmez oldu, her tarafıma ilk bir şeyin yayıldığını hissettim.

Hamido AP'ller arasında duruyordu. Başına vurmuşlar, tornavida veya bıçaklı yaralamışlar, her tarafmdan fışkıra kaçızevkle seyrediyorlar ve gözleri önünde yere yıkılıp can verişimi bekliyorlardı. Amma bu zevki tadamadılar, yıkılmadım. Şimdi yaşayorum. Daha cesur daha bilenmiş, daha kararlıyım.

Ve de hepimiz böyleyiz...

Vahşet ve TİP'e karşı hazırlanan kirli komplot!

Parlamento tarihinde bugün kadar görülmemiş bir cüretle geçen pazartesi AP'li saldırganlar TİP milletvekillerine aşıksa tecavüz etmeleri, sırında Süleyman İktidarnın Türkiye'de tek sosyalist örgütlü siyaset sahnesinden silerek faşizmi ege men kılmak için hazırladığı cüretkar planın sadece bir bölmüdür.

AP ve onu destekleyen cıkarıcı çevreler, kendileri için en büyük tehlikentin, halkın gün geçikçe bilinçlenmesi ve sosyalist akımın gelişmesi olduğunu

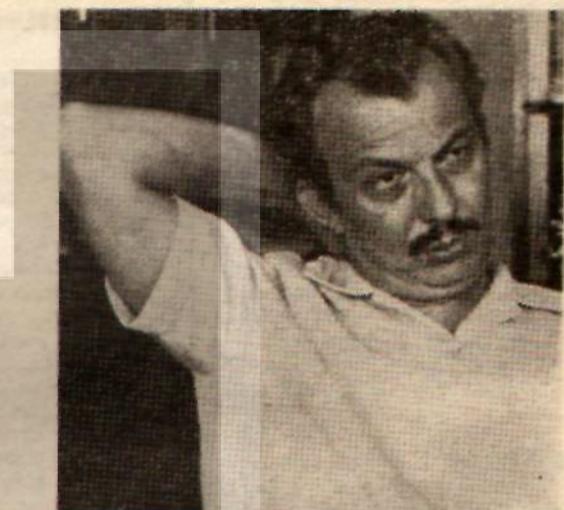
bilmiyorlar. Bugün oy hesabı ile suru sivazlanan irticai, kendileri için tehlikeli hale gelince durdurmak mümkün ama, halkın TİP aracılığıyla bilinçlenmesini ve yurt yönetiminde her geçen gün ağırliğini bıraz daha fazla duyurmasının önleme imkân yoktur.

O halde, yíkar yol, kısa vadeli de olsa, TİP'i kapatmak pr.

AP İktidarnın SS şefi Faruk Sükhan'ın uzun silreden beri TİP'in kapatılmasını sağlamak için hummalı bir çalışma içinde

olduğu bilinmektedir. Bu çalışma, ilk defa Doğu mitingleri sırasında kendisini açık olarak göstermiştir. Mitinglerde ezilmiş doğu halkın tek kuruluş umudu olarak TİP'e sevgisi en az AP kadar CHP'yi de te-

ÇETİN ALTAN

— Fikre karşı yumruk —

FARUK SÜKAN

— Namık Gedik II.

gelen bölümlemi altını özerken dosyalayan Sükhan, son olarak Akdeniz İcerici Partile Konfransına ikinci TİP milletvekilli katılmaması da fırsat saymış ve açıka saldırya geçmiştir. Bu arada, CHP Lideri İnönü'nün de çağrı solus çatmak bahanesiyle TİP'yi suçlayan konuşması yapmasının Sükhan'ı adamaklı cestetlendirmiştir.

Dosyalalar hazırlanmış elmasla beraber, AF İktidarnın ciddi bir endişesi verdirdi. Anayasa parti kapatmak yetkisini hükümete, meclise yada herhangi bir yargı organına değil, doğrudan doğruya Anayasa Mahkemesine tanımlı. Anayasa Mahkemesi ise, bugüne kadarki tutumu ile, AP'nin dümensiyonda olmadığı göstermiştir. TİP hakkında dava açısa bile, düzmece delillerde dayanarak Anayasa Mahkemesi'nin bu partiyi kapatması ihtiyatlı pek kuvvetli değildir.

O halde oyun içinde bir başka oyun hazırlamak gereklidir. İşte bu oyun içindeki oyun, bütçe görüşmeleri arifesinde İktidarnın başı Demirel ile SS Şefi Faruk Sükhan arasında söyle planlanmıştır:

Anayasa Mahkemesi'nin istenildiği şekilde karar vermesi şüpheli olmakla beraber, mahalle seçimler ve senato seçimleri sırasında TİP hakkında ekonomistlik suçlamasıyla bir dava açmak, bu partide emekli oylarının kaymasını bir ölçüde de olsa önleyecektir. Çünkü, «ke-

şu bizim parlamento!

BÖYLE GELMİŞ, BÖYLE GITMEZ!..

Yunus Koçak'ı, hâlâ gürültüler gelen Millet Meclisi genel kurul salonundan kulis çıkarıldılar. Kış, akşamdan iniyor, kalan kara kaşlarını dolansarak yanaklarından, boynuna doğru akyordu. Kollarına girdiler ve ilk yardım için asansörde doğru yürüdüler. Beyaz, bambeyaz mermer dösemelerle kan damlıyordu... sırı... sırı... Sayısız kaza ve cinayette tanık oldukları için kan görmeye kanıksımsız gazetecilerin içinde bir ilk eziyet gümbürlü gümbürlüyüyordu.

Türkiye Cumhuriyeti Büyük Millet Meclisi'nin beyaz bambeyaz mermer dösemelerine kan damlamıştı, kırmızı... Tarih 20 Şubat 1968 Salı, 01:55'di.

Tüm ülke sorunlarının bir köyeye ittilip -mini etekli ziyyaretçilerin görüşündüğü gündü... AP Milletvekili Enver Turut, CHP Milletvekili Mesut Ozan'ı yesterde dövmeye kalkmış... AP Milletvekili Mehmet Ateşoğlu, CHP'li Nazım Oğuz'a Millet Meclisi genel kurulunda «Seni öldürürüm» diye bağırmıştı.

Ve de aynı gün AP'li Arif Hikmet Güler, AP'li Ahmet Tevfik Paksoy, AP'li Hasan Aksay bir kanun teklifi verip, içki reklamı yapılmamasını, içki tüketecék yeni tesisler kurulmasına ve eskilerinin genişletilmemesini istemişti...

24 Şubat'ta ise Büro'da, Osmaniye olaylarının organizatörü Komünizmle Mücadele Derneği, Mukaddesatçı Din Kurultayı topluyordu... Kurultay'a, Demirel'in yedeği Erbaşken de kabulacık ve bir konusma yapacaktı...

19 Şubat gecesi Meclis lokantasında boza, raki, vodka,

ile ilgili... İçleri Bakanlığı bütçesi görüşülürken Demirel, ahlakın dışına çıkararak milletvekillerinin içine oturmuş, Hacıbaloglu, İhsan Ataoğlu ve Ali İhsan Balım ile kaynatı yordu.

Hamido arka sıralardan nara aferinsine, kürsüde konuşan mûdahele edenlere «susmalarını» ihtar ediyordu...

Saat gelip 01:50'ye dayanmış Başkan Nurettin Ok «Müdahele olursa ceza vereceğim» demiş, fakat Hamido gayet neseli ve arkadaşlarını yüzüne sırtarak başı söyle seslenmişti:

— «Sayın başkan, bize bırak, cezalarını biz verelim.»

Fakat gene de bir kavga havası yoktu... Yoku... amma, Küredekli Sükhan parolyayı vermişti:

— «Nazım Hikmet'e vatan şairi demedin mi?»

Cetin Altan'ın vereceği cevabın artık hiç önemi yoktu... AP'ler saldırdı...

Anlatmakla olmaz yazmakla olmez... Görmek gerekiydi.

Türkiye Cumhuriyeti Büyük Millet Meclisi'nin beyaz bambeyaz mermer dösemelerine kan damlamıştı, kırmızı... Ashinda kan ikinci Cumhuriyet Demokrasisine damlamıştı... Tarihin ekipini durdurmak imkansızdı. Bu oyun böyle devam etmemeli. Patlama zorlanıyordu...

«Böyle gelmiş, böyle gider» diyenler yanlıyordu. Hem de çok yanlıyordu. Böyle gelmiş anıma, böyle gitmeyecekti...

Parlementodan sevgilerle...

Onur BARTU

YUNUS KOÇAK KANLI GÖMLEĞİYLE.

— Demokrasi kana bulandı —

münisilik sahibi altında seçime katılacak olan bir TIP'in seçim şansı fazla olmayacaktır.

Anayasa Mahkemesi, dava sonunda istenildiği şekilde karar verir, yani TIP'i kapatırsa meşale kalmayacaktır. Fakat TIP'i beraat ettirmesi ihtiyatname karşı da şimdiden hazırlıklı olmak, bu partiyi meşrulığı en yüksek mahkemenin kararıyla

sabit olduktan sonra dahi katılamayacak hale getirmek läzimdir.

Oyleyse yapılacak iş, bir yanından TIP aleyhinde dava açımmasını sağlayacak ortamı hazırlarken, bir yandan da parlametoda TIP milletvekillerini hedefleyerek AP teşkilatının da TIP'in alt kademe mensuplarına karşı ayıru yolu izlemelerini sağlamağaya çalışmak, bu arada TIP'i savunan devrimci ve sosyalist yazarları ardarda dávalar açarak yıldırmaktır. Bunların yanında meclis içtütüzungünde, Basin Kanunu'nda, askeri yargı uygulandı, seçim kanununda, medeni kanunda, ceza kanununda yapılacak değişikliklerle 1969 seçimlerine kadar TIP kolunu kırılamaz hale getirecektir. Dembel bu değişiklikleri gerçekleştirmek için de su hesaba dayanmaktadır: 1969 seçimine kadar CHP içinde çalkantılar devam edecektir, hatta yerli bölünme olacaktır. Ayrıca YTP, MP, GP ve bağımsızlardan AP'ye yapılacak transferlerle bu değişiklikleri tereyağından kıl çeker gibi parlamento dan geçirmek mümkün olacaktır.

İste, geçen Pazartesi günü millet meclisinde vuku bulan alapçık tecaviz, bu plâna göre sahneye konulmuş ve kanlı bir şekilde uygulanmıştır.

İşçileri Bakan Sükan, gece gece saatlerde kabarık bir dosya çantasıyla kılıçlıye çıkmış ve konuşmasına baslat başlamaz parlamentosunun en sol kandasına, yani Türkiye İşçi Partisi'ne saldırya geçmiştir. Bazi delegeler açıklayacağını söyleyen Sükan, TIP Lideri Aybar'ın «Marksizm bir bilimdir. Kapitalizmin ziddidir. Bilimden yararlanmak anayasada da vardır. Su halde marksizm anayasamıza aykırı değildir» dediğini, bu sözleriyle tek tip haline gelmiştir.

Sosyalist militandan kendisini döven babasına

Kudret R. ALPAY

TIP'in militan üyesinden Kudret Recep Alpay, geçen hafta Nizip'te Ticaret Odası Yönetim Kurulu Üyesi olan babası, Güllü Ahmet ve kardeşi Celal tarafından sosyalist eylemde bulunduğu için odunla dövülmüş, tabanca ile tehdit edilmiş ve kafası yaralanmıştır. Aşağıda yazısında Alpay, babasının zorbalığa böylece cevap vermektedir. Bu, aynı zamanda, Parlamentoda TIP'ki kardeşi kardeşeye dileyen etmekle suçlu olan AP'lilerde de cevaptır:

Ben Güneydoğu Anadolu'nun küçük bir kasabasında sosyalist kavgaya veren bir TIP militanıyım. Halkımı uyandırma savaşında çeşitli hakaretlere uğramış, burjuva kirâk katillerinin öldürmek için peşimde gezdiği Nizip'te halen görev başındayım. Bugün bizzat babamın vurdugu odun darbesiyle, başım dikili olduğu halde sizlere bu satırları yazıyorum. Sesimi Türk halkına, özellikle TIP militanlarına duyurunuz ki, nasıl bir düzende yasadığımızı akıllarından çıkarmayı gereklî tedbirlerini gösterebilirsiniz.

Benim sevgili, zavallı, acımadığım babacığım. Bir zamanlar sen beş parasızdım, arkadaşlarından borç alarak ya sar ve bizi beslerdin. O zamanlar oğullarına karşı sevgin daha güzeldi. Simdi biraz zengin oldum. Zenginliğim in sanlığım da değişti. Paraya tapar olsun. Parasız, insanlığa tapan bir düzenin kurulacağı düşünmemen zavallığının delillidir.

SİNİFLİ TOPLUM TÜRKİYESİ

Emek ve sermayenin bir arada yaşadığı ülkemizde emek - sermaye iç çelişkinde doğan sınıflar meydana gelmiştir. Proletarya - Burjuvazi. Bu iki sınıf arasında yaşayan ara tabakalar erimek ya da bu iki sınıfın birisinin durumunu üslenmek zorundadır. Ülkemiz proleteleri bilmenden geçici menfaatler uğruna gelecekteki asıl menfaatlerini görmemekte ya da şartlandırmaların bir türlü kurtulamamakta ya da düzenin insafsız eğzilerine dayanamayı para babalarının elinde oyalanıp durmaktadır. Ancak emeği savunmasını öğrenenler, TIP saflarında yer alarak sınıfının bilincine varmaktadır.

Ben o parasız günlerimi unutmadım. Daima sebebini aradım. Sonunda da buldum. Paraya dayanan kapitalist sistemde yaşıyormuşuz. İnsanlığa ve emeğe dayanan sosyalizm geldiği zaman mutlu olacaktı. Gerçekler bilip susmak alacaklıklar. Buna tüm halkımıza anlamsalıydım. Örgütüsü bir sey yapılamayacağımından TIP'e girdim. TIP'in militan saflarında yer almam tüm kompradorları olduğu gibi, simdi küçük bir burjuva olan sen de kıldırı.

SİNİFSİZ TOPLUM TÜRKİYESİ

Proletarya sınıfının bilinçlenerek simdiği üretim araçlarını kendi yararlarına dönük olarak idare etmesi, sosyal bir denge kurup, emeğe göre düzen kurmasından sonra sınıfsız (tek sınıf) bir toplum Türkiye'si meydana gelmiş olacaktır. Böyle bir düzende devletin her seye sahip olacağını söyleyenler yalnız söyleyebilirler. Çünkü sınıfsız toplumun devleti sadece halkın emrindeki memurdur. Ne insanlar birbirini aşanlar, ne başkasının özgürlüğine karışır, ne düşmanlaşır ne de aç kalır.

Yükselmek isteyisin öylesine zavallıydı ki. İnsanların ezilmesiyle gerçekleştibildi. Sonunda Nizip Ticaret Odaları Yönetim Kurulu'nun üyesi oldu. «Nizip'in en büyük üç adamından birisiyim», diyerek simdi siyâyorsun. Oysa tüccar - tefecilerin bir zavallı adamı olmussun haberin yok.

DEMOKRASİZM

Burjuvaya göre demokrasi devamlı sömürmektedir. Proleteryaya göre sömürülmemektedir. Sömürgecilik ortadan kalktığı zaman ancak gerçek demokrasiden bahsedilebilir. Sunfî toplumların ekonomisi kapitalizm, sınıfsız toplumların ekonomisi sosyalizmdir. Sömürgeciligin ortadan kalkması için gerçek demokrasinin uygulanması yani sınıfsız toplumların ekonomisi olan sosyalizmin pratikleşmesi zorunludur. Her bakumda Halk için, halkın elele idare edilmenin siyasi adı demokrasi, ekonomik adı sosyalizmdir. İste demokrasizm bundan başka bir şey değildir.

«TIP'e bir daha gittigini, üyeleriyle konuştugunu görmeyeceğim! Ben para ya taramam, sen de taramam! Benim istedigim gibi olmalım! İşçiler de kim oluyormus! Seni nüfusundan sileceğim! deyip yirmi yaşındaki öz oğluna kardeşim Celal ile bir olup vurmaya başladım. Kinin tam boşalmayınca odunu kafamı ezmeye başladım. Korkutumla tabanca gösterdim.. Ve sonunda kapı dışarı ettim..

GELDİM DİYEN FAŞİZM

Bugün gerçek demokrasiyi savunan sosyalistlere karşı sermaye çevreleri demokrasiçilik oynayarak onları susturmak istemektedirler. Sermaye diktatörlüğü olan faşizm ekonomisini gerçekleştirecek mili gelirin yüzde 57'sini ceplerine indirmektedirler. Amerikalı yapılan anlaşımları, işleri, 35 milyon M2 toprağımızı peskeş çekmeleri, petrolü, madenleri sömürmeleri flerde siyasi faşizmi de getireceklerini göstermektedir.

Ben bu satırlarla diğer babalara da seslenmek istiyorum. Biraz da oğulları dinleyiniz.. «Gözüne siktigüm. Nasıl da yiyor bir leğen aşı demeyiniz benim babam gibi. Ve de düşünen beyinleri oduna parçalamak istemeyiniz. Bir gün gelir o beyinlerin en büyük intikamı işleri affetmek olur..

SOSYALİST MİLTANLAR

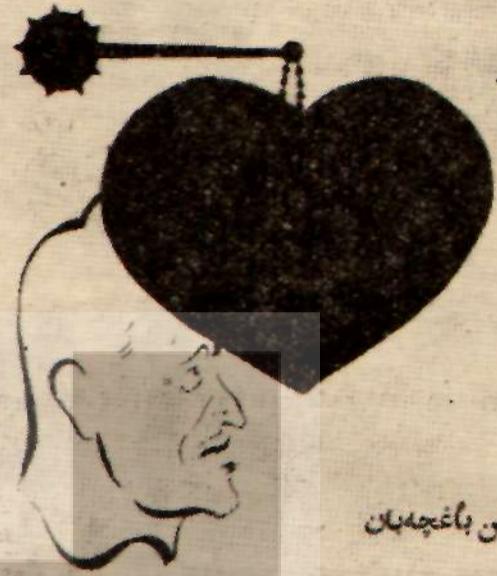
Türk sosyalistleri tüm tarihi ve doğal şartları değerlendirdip tedbirli olmak mecburiyetindendir. Bugün için tedbirli elden bırakmak, bilmeyerek davranışa ihanet etmekten başka bir sey değildir. Halkı uyandırma savaşında taşınabilirsin. Buna rağmen demokratiklikten ayrılmayacaksın. Burada meşru savunmam yaparken elbette demokratiksin. İktidarlarım TIP'i yok etmek için çalışmalarını ve ondan biraz daha iusta Burjuva CHP sınıfın arzuları boğundur. Artık onlar da biliyorlarki sosyalistleri yok etmek için fasit bir darbeden başka care yoktur. Ama, bu darbede kimin kazanıp kimin kaybedeceğini tarih göstermiştir.

HALKLAR YENİLEMEZ!

Siz işte evladına bile bir babanın düşman olduğu dönemin insanlarınız. Bir insanlar, bir ağaç gibi tek ve bur ve bir orman gibi kardeşesine yaşadığı düzene getirmek için çalışan sosyalistleriz. Halkız.. Sevgilerle benim sevgili, zavallı acımadığım babacığma.

ناظم حکمت

فرهاد
شیرین
مهمنه بانو
و
آب سر چشم کوه بیستون

ترجمہ نمین باعجمان

Iran Shah'ndan utansınlar!

İktidardan başı Demirel, AP'lilerin parlamentoda TİP'lere karşı yaptıkları alçakça tecavüze sebeb olarak, Çetin Altan'ın Nâzim Hikmet hakkında, Sükran'ın bir sorusuna cevaben «Evet, Nâzim Hikmet en büyük Türk şairidir» demis olmasını göstermişlerdir. Bay Sükran bu soruya Çetin Altan'a değil de, yeri dışında edebiyatla ilgilenen herhangi bir kimseye sorsayıdı, alacağı cevap hile şüphe yok bundan farklı olmayacağı. Nâzim Hikmet bugün kitapları bütün dillere çevrilmiş, plakları doldurulmuş, oyunuğu bütün İyiyatrolarda sahneye konmuş en büyük Türk şairidir. O kadar ki, sol akımlara karşı en sığır baskuların uygulandığı Iran Şah'ının faşist rejiminde dahil Nâzim Hikmet'in kitapları basılmış ve serbestçe satılabilimektedir. Yukarıda, Nâzim Hikmet'in «Ferhat ile Sirin» adlı oyundan Iran baskısı görülmektedir. Bu belge karşısında, AP'li saldırganlar bir parça olsun utanırlar mı?

Tecavüz karşısında daha şiddetli tepki ise, demokratik güçlerden gelmiş, sendikalar, gençlik kuruluşları profesörler, arda da yarışmaları bitti, düzenledikleri gösteriler, çektileri telgraflar ve verdikleri

demeglerle, AP'lilerin saldırısını lanetlemişler, TİP'in varlığını ve onurda birlikte Türkiye demokrasisini korumak için sonuna kadar mücadele edeceklerini açıklamışlardır.

TİP'i zorbalıkla sindirmenin ve siyaset hayatından silmenin imkânsızlığını gören AP İktidarı, bu defa oyundan «değil de, yeri dışında edebiyatla ilgilenen herhangi bir kimseye» sorsayıdı. Nâzim Hikmet bugün kitapları bütün dillere çevrilmiş, plakları doldurulmuş, oyunuğu bütün İyiyatrolarda sahneye konmuş en büyük Türk şairidir. O kadar ki, sol akımlara karşı en sığır baskuların uygulandığı Iran Şah'ının faşist rejiminde dahil Nâzim Hikmet'in kitapları basılmış ve serbestçe satılabilimektedir. Yukarıda, Nâzim Hikmet'in «Ferhat ile Sirin» adlı oyundan Iran baskısı görülmektedir. Bu belge karşısında, AP'li saldırganlar bir parça olsun utanırlar mı?

BİR DE SOL TARAFTAN VUR...

Birinci sunuyaydım ben o zaman... Cumhuriyetin Onuncu Yıldönümü... Yeni Türkiye adlı bir okuldum... Mûsamere yaptık... Resimleri var halâ... Bana kadife çeketler giydirmişler ve ta kaşının üstünden kesilmiş saçlarım... Çanınla, kardeşimle testere oyunu oynuyoruz... Sahnede Şarkı da söyleydi:

Baltalar elimizde
Uzun ip belimizde
Biz gideriz ormana
Hop ormana

Yaşı kütük sezeriz
Karşılıklı gezeriz
Testereyle biceriz
Hop biceriz

Ağacın yanında dur
Baltayı sağdan savur
Bir de sol taraftan vur
Kuvvetlen vur

Kıçın odun yanına
Alevler parlayınca
Şarkı söyle oynarız
Hop oynarız

Ben unutmuşsun bunu, ne bileyim...
Geçen gün Kadıköy'e indikti, karımla, küçük kızım Su'yla birlikte... Kar yağıyor...
Kar yağinea, insanın sık gelyyor eşi... Ümmümi helâya koştuk... Ben Erkeklerden girdim, karımla kızım da Kadınlar dan... Sonra obür yandan çıktı, buldum onları... Eltimizde nevale, vapur iskelesine gidiyoruz... Birden bizim kız

Bir de sol taraftan vur...
demez mi... Bir de baktım: O kar kıymette bir yurdas, yalan yapıldak... Odun kırıyor... Sarılmış battasma... kendini kurtarmış gibi öyle... İndiriyor kütüge...

Bir de sol taraftan vur...
dive türkîye başlamaz mı bizim küçük kuz... Ve o kardag da... belki de zamanı geldiği için... bir de sol taraftan vurdu kürtüge... Ama kuvvetlen vurdu... Kuvvetlen ama... Ve öyle vurdu ki, yakındır:

Kıçın odun yanına
Alevler parlayınca

sade beş on velet değil, bütün millet
ama bütün millet türkü çag'rip oynayacak...

Can YÜCEL

Bunlar, tamamen yalandır. Bu iddialar, her seçim arifesinde heri sürülmüş, kamuoyu aldatılarak partimizin seçim şansını karma yoluza getirmek istemiştir. Ellerinde gerçekten deşti olsaydı, hükmümet veya AP olarak dâva açma yoluza giderlerdi. Siyasi Partiller Kanunu bu yetkiye tazminmiştir. Ama onlar, bunu yapamamışlardır.

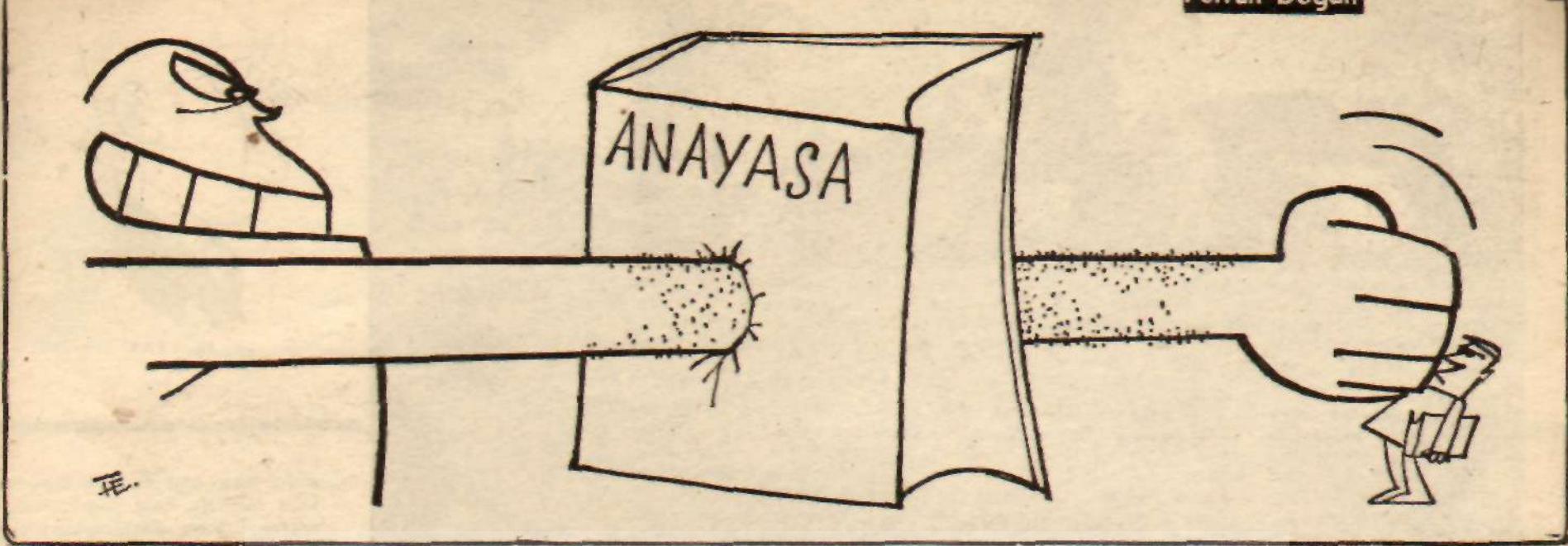

TİP milletvekillerine yapılan saldırının ardından, Türkiye'nin bütün demokratik güçleri tarafından büyük nefretle ve tepkiyle karşılanmıştır. Olay bütün devrimci kuruluşlar tarafından yayınlanan bildirilerle protesto edilmiş. İstanbul'da İstanbul Üniversitesi ve Teknik Üniversite öğrencileri dernekleri başkanları İl Başkanı Sırası Kaya'yı ziyaret ederek kendisine buketler vermişler, demokrasiye olan bağlılıklarını bildirmiştir.

sosyalizmi, yani bilimsel sosyalizmi kabul ettiğini, bunun da markizm, kollektivizm, dolayısıyla komünizmin ta kendisi olduğunu ileri sürmüştür. Ondan sonra da kalkıp tek tip sosyalizm olmadığını, kendilerinin bilimsel olmayan demokratik sosyalizme saygınlık bulunduklarını söylemiştir. Bir savcı edasıyla konuşmasına devam eden Süikan, Aybar'ın, kendilerinin 1910'dan beri sürüp gelen Türk sosyalist haraketinin son halkası olduğunu söylemekle o zamandan bu yana hepse de mahkemeler tarafından cezaevindeki işsizlikten kurtarılmış olan haraketlerle ilişkili kurduguunu ileri sürmiş ama yine Aybar'ın bu haraketlerle TİP arasında organik bir bağ bulunmadığını dair beyanını zikretmekten israrla kaçınmıştır. Mustafa Suphi'lerden, Sezik Hüsnü'lerden, Zekeriya Sertel'lerden söz ederek TİP'e saldırın, Süikan'ın konuşması ile direktçe o zamana kadar sessiz duran AP'lilerin TİP'lere lâf atmaları da başlamıştır. Nurrettin Ok, bir kez de tokmağa vuvarak bunları susturmak zorunda kalmıştır.

Tahriklerin neticesi alınma baglayan Süikan biraz sonra daha da ileri giderek TİP'in gizli Türkiye Komünist Partisi ile aynı metodu benimsediğini söylemiş, o zaman Yunus Koçak «Biz o değiliz, Ondan bize ne?» diye müdafale etmek zorunda kalmıştır. AP'liler ise büyük gürültü çıkararak Koçak'ın itirazını lâf kalabalığına getirmeye çalışmışlardır. O sırada Nurrettin Ok'un da uygunluğunda olan oyunda yerini aldıktı, artık meydani AP'li zorbalara bıraklığı görmülmüşdür.

Dosyalardan birini kapuyup birini açarak konuşmasına devam eden Süikan nihayet sözü Doğu mitinglerine ve Roma toplantısına getirmiş, toplantıya katılan partilerin hepsinin komünist olduğunu söyleyecek kadar ölübü kaçırmıştır. Bunun üzerine, YTP'li Karahan toplantıya katılan Baas Partisi'nin komünizmi değil, demokratik sosyalizmi savunduğunu söyleyince Başkan Ok Karahan'ı susturmış, Çetin Altan'a da sataşarak AP'lileri tahrif etmemesini sert şekilde iftar etmiştir. AP'lilerin artık kavga kıvamına geldiğini gören Süikan, Altan ile Ok arasında başlayan söz duelesi firsat seyarek Çetin Altan'a, «Nâzim Hikmet gibi bir vatan hâlini yazlarında nasıl olup da sen büyük Türk şairi olarak kabul ettiğini sormustur. Süikan'ın dosyalarında TİP aleyhinde bir suç delili olarak yer aldığı anlaşılan bu sözleri

Zorbaların gücü

Yaşar KEMAL

Sundi Yassıada Mahkemesi'nin ilk gününü getiriyorum gözümün önüne. Salonda soluk atmayan bir kalabalık vardı. Sapsarı kesilmiş kani kurumuş, kendilerine acıdımaya çalan, merhamet dileyen bir kalabalık. Bunlar eti kemigi olan, gülén, ağlayan, düşünen, duyan insanlar değil, artik. Bir kara yığın, bir insan posası salonun dibine bir tortu gibi çökmüştü. Bu tortadan, insan tortusundan bütün salona bir korku dağılıyordu. Ürkek ürkek, gün görmüş baykuşlar gibi gözlerini kırپırtıyorlardı. Boyunlarını bükmüş, ellerini kavuşturmuş birer merhamet kılıçlarıydılar. Gerçekten bu tortuya merhamet duymamaya imkân yoktu. İlk gün Çetin Altan yanında oturuyordu. Yüzünde baktı, yüzünde dehşet bir acıma vardı. Dokunsan ağlayacaktı o şakacı, o negeli Çetin Altan. Gözde gelince

«Billyor musun Yaşar,» dedi: «ben şu yargıların yerinde olsaydım ne yapardım?»

«Ne yapardı Çetin?» diye sordum.

«Bunları hepsi simdi surada salverirdim. Bunarın, bu kadar bitmiş, yok olmuş insanların ceza chliyet olamaz.»

Yargılananın yararın yararından çıkarılmış, başka bir dona girmiyledi.

Sundi de öyle düşünüyorum, ben olsaydım, onların zorluk hallerini gördükten sonra onları yargılamaz, Yassıada'nın ilk günü bırakırdım.»

Birkac kişi bu tortudan ayrılmak gerekti. Bularlardan birisi Celal Bayar, ötekisi Zorluydu.

Sundi Menderes geliyor gözümün önüne. Birbirine dolanan bacakları, ölü koyun gözü gibi pörşümüş gözleriyle. Daha fazla anımsak istemiyorum o manzarayı. Bir insanın bu hale düşmesi bütün insanları acıta, yaralar.

Onlar bu halkın düşmanıydılar, bunu iyi biliyorum. Amerikan ligi güçlerini onlar getirdiler Türkiye'ye. Tarhında hiç tuhsak edilmemiş milletimizi attılar ettirenler onlardır. Üçüncü bir dünya savaşında altı saat içinde Türk milletinin yeğiden yetmiş imhasına karar verenler onlardır. Onlardır k bir zorba idaresi kurdular, muhaliflerine kan kusturdular. Kurtuluş Savasının büyük kumandanının yerde batırın. Uşak'ta başını yaran Kayser, Topkapı, Geyikli olaylarının yaratıcıları onlardır. Balıkesir olayını, Kurtuluş savaşının büyük kumandanıyla birlikte yaşadım. Balıkesir bir zorbalar girişiminin sahnesiydi. Bir zumur idaresi kurarı onları. Hacı Ali Göktas gibi tanınmış gençleri kaybedenler onları. Gene de o günü anmak istemezdim. O günü düşünlmek istemezdim.

Hep düşündüm, bu adamlar neden böylesine insanlıktan şakacak kadar paniklediler? Çok düşündüm, vardığım yargı su oldu: Onlar inançsızdılar. Hiçbir şeye inanmıyordu. On-

jar kendi kök çkarlarını kullsayırlar. Onlar hiç bir inanç uğruna tıhaktarını bile kesp etmemişlardı. Atmazlardı da. Onlar çkarlarını kullsayırlardı. Onlar bir düşüncenin namusunda, kutsallığında, insanı insan eden ateginde yunmamışlardır. İşte bu yüzden bu hale düşmüşlerdi. İnsan oglunu böyle görmek öteki insanlar için hoş mu sanki, övünilecek bir şey mi sanki... Bence acının acısı. Düşmanını bile insan bu hallerde görmek istemez. İnsanları it'sanlığını yitirmeleri herkesi yaralar.

Onlardan işte bu sebepten söz etmek istemedim. Ama bir günler içinde Yassıada öncesi günler gibi. Ağrı yutar gibi o kötü günleri anımsak zorundayım. Bunlar da gene onlar gibi azıdar. Onlardan da beter azıdar. Kanun gibi insanlık gibi zorbalığa bağladılar. Yassıada öncesini bile mumla aratacak bir zorbalık bu. Mecliste muhalif milletvekilleri işe kalktılar. Gazeteles bu zorbalık harekatını içreng haberleriyle dolup taşıyor. Bu olay üstine Morrison firmasının Türkiye mümessili diyor ki, böyle işler dinlenin hep parlamentosunda olur, diyor. İngiltere'de de olur, diyor Morrison firmasının Türkiye mümessili yanlıyor. Haas, bağıtlayınız, eski mümessili mi, diyecek. Hayır diliyann hibbit parlamentosunda muhalif milletvekilleri işe kalktılar. Gündesine işe kalkmadı.

Hibbit parlamento'da böyle alegaklıklar olsa da, Adalet Partisi iktidara geldiğinden bu yana hep anayasa dışı davranışlarında bulunuyor. Anaya da işe davranışları suymakla bitmez. Bu kötü davranışları Türk Milleti salt demokrasinin sel-meti uğruna yutuyor. Onun kanunsuzluklarına göz yumuyor. Ve Adalet Partisi de azıtkça azıtar. Mecliste muhalif milletvekilleri işe kalkmadı.

Yukarıda Yassıada örneğini kimseye haksız etmek, kimseyi küçümsemek işe vermedi. Bir gerçek, tanığlığı olduğum bir insan davranışını göstermek için verdim. Bir gün şimdiki gözü görmüş eşiye bozuntularının bu hale düşmemelerini öğrettim. Çin verdim.

Türkiye'deki yeni doğmuş, kökü dışarda komşuların burjuvalarının paralarından başka, satın alıra güçlerinden başka güçler yoktur. Bugünlerde birçok şeyle satın alıyorlar ya, her şeyi satın alırız sanıyorlar. İnsanların vatanları vardır. Vatan birçok insan için, yozlaşmamış, satılmamış, alçalmamış birçok insan için en kutsal varlığıdır. İnsanlar canlarını verirler de vatullarının kılına hile göremezler istemezler. İşte Vietnam'da zafer türküsü söyle gibl ölenler... İşte Çanakkale'de, Dumlupınar'da güzel bir türküsü söyle gibl seve seve ölmüşler. Vatanseverler satılmamazlar.

Öyleyse Türkiye'deki bu burjuvalar nasıl, nereye ayakta kalabiliyorlar? Güçleri olmayanları

gümbülbüt gümbülbüt yuvarlanmasını gerektmez mi?

Onları ayakta Türkiye'nin demokratik düzene susamışı tutuyor. Herkes, teknik aydınlar, askerler, öğretmenler, Üniversite öğrencileri cümle kötülkülerine karşı demokratik düzenin selâmeti uğrına onları destekliyor. Ayakları sırtlığı zaman bir tekme de kimse vurmuyor. Onları hatalarından döndürmek Türk zincide güçlerin birlik kabası oluyor. Üç yıldır bir tor ayı öğretmen gibi Türk zincide güçleri boyuna anayasa düşme çikan bu insanları anayasa içine çekmeye çalışıyor. İş gücü bırakmış bu insanlar yalnız anayasa sorunuyla uğraşıyorlar. Meclis başımları bale bunların yanlarına kahiyor. Yapıklar ekmeği kanunsuzluklar yanlarına kahiyor. Bilişin anayasa dışı işlemeleri yanlarına kahiyor. Onlar da anıtkça azıtarlar. Ve kendileri de anayasya ortadan kaldırıracak, muhalif milletvekilleri mecliste işe kalk edecek güç var sanıyorlar. Türkiye'de burjuvashın bir İngiliz, bir Fransız burjuvazı gibi gücü yoktur. Türkiye'de burjuvazi destekle ayakta duran bir sınıfıstır. O destekleri iyagının altından çekmek onun gümbülbüt yuvarlanmasına yeter de artar bile. Bu destek vatansever güçlerin demokrasi özlemi desteklidir.

Türkçe'de demokratik düzen yıkarsa, burjuvazide ortadan silinir. Burjuvashın yaşaması, ayakta durabilmesi başka hiçbir şeye bağlı değil, sadece demokratik düzene bağlıdır.

Daha iydiyeceksiniz, öyleyse siz emekçiler neden bu demokrasiyi savunuyorsunuz? Demokratik düzenin ortadan kalkması burjuvaziyi de ortadan kaldırır ama belki olmaz, bu yıkıntı memleketin türkî yaralarını, hattâ onulmaz yaraların açılmasına sebep olabilir. Biz, maza dururken közü elimizle tutmak istemiyoruz. Sosyalizmi, bir demokratik düzen içinde tek tabakalarının gerçekleştirmesi istiyoruz. Çabamız budur. Bunu için demokratik düzenin üstüne titriyoruz. Bunu içinde olumsuz burjuvalar, dırnadan Anayasa sınırları içine sokmağa uğraşıyoruz.

Bilmeyenler ki, ilerici güçlerin de gücü bir yerde kadardır. Ojumsuz haraketlerin önüne bir kere geçebilir, ikinci kere, üçüncü kere geçebilir. Sonunda müillet onları da diremeksiz ve direnme hakkını kullanır. Millet bir gün direnme hakkını kullanmaya karar verirse bunun önüne Türkiye'de hiçbir güç geçemeyecektir.

Cig spilge bağlı bir umutla de olsa, Adalet Partisinin gicigi yanlış yoldan dörmesini, kendilerinin selâmeti için beklemeliyiz.

Ve Yassıada'da bir sabahı. Ve bir salon... Salonda kani kurumuş insanlar. Ve bir kara yığın, bir insan posası salonun dibine bir tortu gibi çökmüştü...

Zekeriya Sertel (solda), Bekiraga Bölüğü'nde Fuat Köprülü (ortada) ve Ferit Bey isminde bir diğer tutuklu ile beraber (Zekeriya Sertel'in yeğeni Osman Müeyyett Binzet'in albümünden...)

- 2 -

Hapishaneyi ilk kez Bekiraga Bölüğüne düşüğümde tanıdım. Gençtim, tecrübeşim ve yeni evlidim. Üç yaşında bir yavrum vardı. Gelirim de yoktu. Fakat bu durumun, girdigim yolun bir gereği olduğunu biliyor ve her şeyi normal buluyordum.

Bekiraga Bölüğü, şimdi İstanbul Üniversitesi'nin bulunduğu eski Harbiye Nezareti'nin avlusunun arka tarafındaki bir binanın adıydı. Eskiden içinde Muhafiz Bölüğü oturuyordu. Sonradan İttihatçılar burasını siyasi hükümlüler için bir hapsane yaptılar. Fakat biz girdigimiz zaman, Bekiraga Bölüğü, İttihatçılarla doluydu. Kapıdan geçince geniş bir koğuşa girmiyordu. Sağ tarafta ayrıca bir büyük koğuş vardı. İttihatçıların eski bakanları da genel merkez üyeleri burada toplanmıştır. Orta koğusta ikinci derecede önemli kimseler bulunuyordu. Soldaki bir odaya da İttihatçıların ünlü Ubeydullah Efendi'si yerleşmiş. Erkânın bulunduğu koğusta politika yapılmış, Ubeydullah Efendi'nin odasında ise, hikâyeler anlatılmıştı. Ubeydullah Efendi, Bekiraga Bölüğünü bir kervansaraya benzetiyordu:

— Dün burada Hürriyet ve İtilâfçılar vardı. Bugün biz bulunuyoruz. Yarın gene onların buraya düşüp biz dişarı atımları beklenebilir, diyor ve kahkahalarla güllüyor.

En meraklı konuşmalar, kodamanların bulunduğu koğusta yapılmıyordu. Burada İttihat ve Terakki önderleri, durumu izha çalışıyor, kendilerini savunmaya yelteniyorlardı. Bu yüzden çetin tartışmalar oluyordu.

Bekiraga Bölüğünde yapılan tartışmalarda en çok savaşa girmenin sorumluluğu üzerinde duruluyordu. İttihatçılar Türkiye'yi neden savaşa sokmuşlardır? Ne bekliyorlardı? Emperyalistlerin sömürge paylaşmak için yaptıkları bu savaşta Türkiye'nin elde edebileceğini çıkar ne olabilirdi?

İttihatçıların kodamaları, kendilerini savunurken suçu birbirlerine atıyorlardı. Asıl suçlu sayılan Enver,

Cemal ve Talât Paşalar yurt dışına kaçmışlardı. Onlar, memleketin kaderini Almanya'ya bağlamışlardı. Türk Ordusu, Almanların eline geçmişti. Keza Türk ekonomisi Almanların nüfuzu altında bulunuyordu. İttihatçıların yetiştirmeye çalışıkları milli burjuvazi de Almanya'ya bağlanmıştı. Enver Paşa, Berlin'den aldığı emre göre hareket ediyordu.

Bekiraga Bölüğünde, kendisini sorumlu görmeyen Ağaoğlu Ahmet Bey, erkân koğuşunda barbar bağıryor, bütün bu felaketlere Enver Paşa'nın sebep olduğunu söyleyordu. Onun bu fikrine katılanlar çıktı. Ağaoğlu, sözüntü esirgemeyen bir adamdı. Herseyi düşündüğü gibi söyleyordı. Zaten buraya doğrudan doğruya savaş suçusu olarak da getirilmiş de gildi. O, daha çok, savaşa Türkiye için yararlı gösteren yazılar yazmış. Savaş boyunca İttihatçıların savaşçı politikasını savunmuştur. Suçu bıdu. Şimdi bunun cezasını çekiyordu. Fakat kendisini suçlu saymadığı için, sınırleniyor ve öteki İttihatçı kodamanları hücum ediyordu.

Ziya Gökalp

Erkân koğuşunda bu tartışmalar büyük ilgi uyandırıyor ve birçoklarının orada toplanmasına yol açıyordu. Bu ilginin başta nedenlerinden biri de Ziya Gökalp'ın bu koğusta bulunmasıydı. İttihat ve Terakki'nin ideologu, nazaryeci olan bu adam, bir köşeye düşen yatağında bağıda kurup oturur, etrafına toplanan insanlara, ders verir gibi, nazaryelerini anlatır. Onca, savaşın sorumluluğunu araştırmak yersizdi. Türk Milleti, bir tarihi gelişin içindeydi. Osmanlı İmparatorluğu artık devrinin bitirmiştir. İmparatorluk içinde bulunan milletlerin bağımsızlıklarına kavuşmaları zamanı gelmişti ve bunun önune geçmek imkânsızdı. Osmanlı İmparatorluğu, bu tarihi gelişme içinde çokmeye mahkûmdu. Balkan Harbi, sonra da Birinci Dünya Savaşı, bu gelişmeyi hızlandırmıştı. İttihat ve Terakki'nin talihsızlığı, böyle bir dönemde iktidarda bulunmuş olmasaydı. Şimdi

cöken imparatorluğu değil, bu karanlık günlerde doğacak yeni Türkiye'yi düşünmek gerekiyordu. Düşmanın yurdumuzdan çıkarmanın yolları aranmamıştı. Millete bu yönde yol göstermek gerekiydi. Memleket mâtem, halk isyan içindeydi. Millî kurtuluş hareketi için bütün koşullar hazırlandı. Yalnız bir öndere ihtiyaç vardı. İçin için kaynayan millî isyana bir yön verecek ve dağın kuvvetleri toplayıp millî bir kuvvet hâlinde yonetenecek bir önder lâzımdı. Kimdi ve neredeydi bu adam? Onu tarih ve olaylar doğuracaktı, umudumuzu yitirmemeliydi.

En feci günlerde bile imanı sarsılmayan ve etrafına umut ve iyimserlik yayan Ziya Gökalp, Bekiraga Bölüğünde yireklere kuvvet veren bir ışık olmuştu.

Köprülü Fuat

Köprülüzade Fuat, Bekiraga Bölüğünde pek iñizîñîliydi. Böyle siyasi bir inacera karışıp buraya iñismış olmakta adeta pişmandı. İlk defa siyasetle meşgul olmuş ve ona pahaliya patlamıştı. Bekiraga Bölüğü'nde yatağına çekiliş neşesiz, küskün otururdu. Konuşmalara katılmaz, kendisinin burada bulunanlardan saymaz, bir yabancı gibi herkeste uzaklaşır. Bekiraga Bölüğünden yakasını kurtarın kurtarmaz evine kapandı. Onu bir daha aramadı göremedik. Şehre bile pek çıktığı görülmeydi. Onun siyasete bu küsüslü, Demokrat Parti'nin kuruluşuna kadar sürdü.

Hüzün verici bir olay

Bekiraga Bölüğü'nün ortadaki büyük koğuşunda, bizlerden başka, İttihat ve Terakki umumi kâtipleri ile Ermeni olaylarından sanık bulunanlar da vardı. Fakat koğusta dikkati en çok çeken, Nevzat Bey adında eski bir vali idi. Bir vakitler «Muhacirîn Müdürlüğü»nde (Göçmen İşleri Müdürlüğü) müfettişlik yap-

mişti. Ben onu oradan tanıydım. Kürt Mustafa Paşa mahkemesi, bu adamı Ermeni olaylarında suçu bularak idama mahkûm etmiştir. Her an, gelip kendisini almalarını bekledi. Kimse ile konuşmazdı. Üzgün ve küskün bir hâli vardı. Bir masaya oturur, gece gündüz kâğıt açar, fala bakardı. Ben onun günahsız olduğunu biliyordum. Asılmadan bir gün önce yanına geldi. Zayıflamış, şakakları ağarmış, yanakları çökmüş, gözleri ışığını kaybetmişti. 35 yaşlarında genç bir adamdı. Evliydi. İki çocuğu vardı. İngiliz zulmünlün kurbanı olmuştu. Koğusta benden başka kimse, onuna ilgilendirmiyordu. Yanına sokuldu. Alçak sesle:

— Zekeriya, dedi. burada beni senden baska tanıyın yok. Benim günahsız olduğumu yalnız sen bilirsin. Hakkında verilmiş olan hükmü de elbet billyorsun.

Bir ara sesi kışkırdı. Gözleri doldu. Elleri titriyordu. Sonra kendini toplayıp devam etti:

— Senden tek bir ricam var. Sen gazetecisin. Gazetelere benim günahsız olduğumu anlat. Çoluk çocuğum, benim suçsuz olduğumu bilsin.

Söz verdim. Sonra, üzgün ve kedili, tekrar maşasına döndü ve kâğıtlarını açarak kendi álemine daldı. Ertesi sabah Nevzat Bey, maşasının başında yoktu. Yatağı da boştu. Onu gece, herkes uyurken, meçhûl kimse ler almış ve şafak sôkmeden asmışlardı.

O gün koğusta mâtem havası esti. Kimse konuşmuyordu. İçimizden biri eksilmisti. Yarın sırın kime geleceği belli değildi. Hepimiz ölümü karşımızda görmüş gibiydi. Koğusta yatak komşum İttihat ve Terakki umumi kâtiplerinden Topal Gani Bey, üzüldüğünü görünce koluma girdi. beraber avluya çıktı. Alçak sesle konuşuyordu:

— Üzülmeye, diyor. Burada uzun süre kalımıyacağız. Bizi kaçmaya hazırlıyoruz.

Sonra uzun uzadıya yapılan hizirlikler anlatıldı ve avlunun sonlarına doğru alçalan bir duvardan atlayarak nasıl kaçılacağını gösterdi.

Fakat bu hazırlık gerçekleşmedi. Bir hafta sonra suçları hâif görülen beş on kişiye serbest bırakıldı. Bunlar arasında Köprülü ile ben de yardım. Geri kalanlar Malta adasına sürüldüler. Böylece, kaçma plântarı suya düştü.

Bekiraga Bölüğünden çıkar çıkmaz ilk işim Matbuat Umum Müdürlüğüne (Basın - Yayın Genel Müdürlüğü) giderek «Büyük Mecmuâ» adında bir dergi çıkarmak için izin almak oldu. O zaman Matbuat Umum Müdürü, Nazım Hikmet'in babası

ORHAN
SEYFI
ORHON

AHMET EMİN YALMAN
— Amerika'nın dümensiyunda —

Zekeriya Sertel'in hatıraları

Hikmet Bey'di. Beni söyle bir südü:

— Be oğlum, dedi, hapisten yeni çıktı, başına yeni bir belâ mı açmak istiyorum?

— Hikmet Bey, dedim, bu zamanda susulabilir mi?

«Büyük Mecmu»

O dönemin beşibashi edip, şair ve fikir adamlarını biraraya toplayarak dergiyi çıkarmaya başladım. Ömer Seyfettin, Reşat Nuri, Fahri Rıfki, Fuat Köprili, Yusuf Ziya, Orhan Seyfi, Ruşen Eşref, Faruk Nafiz ve daha birçokları devamı yazarlar arasındaydı. «Yeni Ses» gazetesinde-

mişlerdi. Gündelik gazetelerin yapmadığını biz yapıyorduk. İzmir ve İstanbul işgalinin yüreklerde yaratığı acayı biz de getiriyorduk. Sansür, birçok yazılı siliyor, parçalıyor. Fakat silinen yerlere rağmen, dergide hüküm süren isyan havası apaklığı.

Bununla beraber, derginin adı «büyük», kendisi küçüktü. Bunu işgal kuvvetleriyle, özellikle İngilizlerle savaşmak için çıkardı. Çünkü oylarından günde güne önem kazanıyor, gerginlik artıyordu. Hoşnutsuzluk, boğaza kadar gelmişti. Gizli mukavemet teşebbüsleri, memleketin her tarafında görülmüyordu. Hele Yunanlıların İzmir'e asker çıkararak Anadolu içine yürümeye kalkmaları, halk arasındaki isyanı son haddine

Halide Edip, Amerika'nın emperyalist bir devlet olmadığını sanıyordu. Washington'un iyiniyetine inanıyordu. Türkiye'yi düşüğü felaket uğurumundan kurtarmak için, Amerika, bizden birsey istemeyecekti. Yalnız işgal kuvvetlerine karşı Türkiye'yi koruyabilmesi için Türkiye'nin Amerikan mandasına girmeyi kabul etmesi gerekiyordu. Biz Amerikan himayesine girerken, iktisadi yardım da görecek ve böylece hem işgalden kurtulmuş olacaktık, hem de bağımsızlığımıza kavuşarak kalkınma olanakları bulacaktık.

Amerika'nın hesabı

Oysa, Amerika, İngiltere'nin harp yorgunluğundan yararlanarak Orta Doğu'ya girmek istiyordu. Bunun için de Türkiye'yi seçmişti. Memlekette bir de Amerikan mandacılığı örgütü kurulmasına yardım etti.

Halide Edip'in bu çocukça hayalline inanınlar, onun etrafında toplanıp bu örgütlü kurmuşlardı. Kurucular arasında gazeteci Ahmet Emin Yalman ve o sırada Kızılay Derneği Başkanı olan Hamit Bey de vardı.

Bu işde Halide Edip'in samimiyetinden ve iyiniyetinden şilpe etmek kolay değildir. Çünkü Halide Edip, romantik bir kadındır. Siyasetten anlamazdı, bütün hayatında temiz ve namuslu kalmıştı. Son derece vatanseverdi. Bu düşüncesinde de vatani kurtarmak kaygusundan başka bir neden aramak doğru olmaz. Kızılay Başkanı Hamit Bey de öyledi. Fakat Ahmet Emin (Yalman), daha o vakit kendisini Amerikalılara kaptırmıştı.

Halide Edip, «Büyük Mecmu»da bize katılmış ve derginin başyazarlığını üzerine almıştı. Her hafta birinci sayfadaki başyazıyi o yazıyor, derginin genel havasını da o vermeye çalışıyordu. Gariptir ki, dışardaki faaliyetinde Amerikan mandasılarıyla uğraştığı halde, «Büyük Mecmu»da bu konuya hiç dokunmuyor, sadece edebiyatla uğraşıyordu.

Halide Edip o vakit birkaç cephede birden çalıyordu. Bir yandan mitinglerde ve toplantılarında ateşli nutuklar vererek halka umut asılamaya uğraşıyor, işgal kuvvetlerine çatıyordu. Bir yandan Amerikan mandasını savunuyordu. Aynı zamanda göz doktoru Esat Paşa tarafından yönetilen örgütle işbirliği yapıyordu. Memleketi kurtarmak için çalışan gizli örgütlerle de ilişkiler kurmuştu. Bize daha çok Mustafa Kemal

hakkında bilgi veriyor, cesaret ve azmimizi artırtıyordu.

Halide Edip Hanımla hemen her gün görüşüp talimat alırdık. O sırada İstanbul'da Sultanahmet meydانında İzmir'in Yunanlılar tarafından işgalini protesto için büyük bir miting yapıldı. Bu, İstanbul halkın işgal kuvvetlerine isyanını bağırın ilk büyük toplantıydı. Kadını erkeği, çocuğu çocuğu, ihtiyarı ile bütün İstanbul oradaydı. Halide Edip, bu mitinge son derece hevesli bir nutuk söyledi. Halide Edip iyi ve kudretli bir hatipti. Konusurken halkı ve karşısındakileri büyülmemesi biliyordu. Fakat zaten halk o kadar hevesçiydi ki, en basit hatip bile onları ürkekete getirebiliyordu. O gün bu mitinge bütün şehrin kalbi çarpılmış, halk gözyaşları dökmüştü. Halide Edip Hanım kürsüden inip yanımıza geldiği zaman, gözlerinden yaşalar akyordu. Hayatının en hevesli gününü yaşamıştı.

Biz de o gün «Büyük Mecmu»yu tamam havası veren sivah bir kapak içinde çıkardık, mitinge bedava dağıttık.

Büyük müjde

O günden sonra Halide Edip Hanımla temasımız sıklaştı. Biz de uzaktan uzağa, bilinmeyen bir asker gibi mukavemet hareketine vardık ediyorduk. Bir gün Halide Edip'i Beyazıt'ta, Feyzîye Mektebinde ziyarete gitmiştık. Sevinçliydi. Gülliyordu. İlk sözü, bize şu müjdeyi vermek oldu:

— Bugün Mustafa Kemal, Anadolu'ya geçmek üzere Samsun'a hareket etti. Artık milli mukavemet hareketi önderini buldu. Bundan sonra umut verici haberler bekleyebiliriz.

Birkaç gün sonra Halide Edip Hanım, bizim de Amerika'ya öğrenim için gitmek isteyip istemediğini sordu. Altı genç, öğrenim için Amerika'ya gönderilecekti. Bu beklenmedik teklif, önce bizi şaşırıttı. Fakat sonra düşündük, benim Paris'teki öğrenimim savas yüzünden yarınlık kalmıştı. Eşim için de bir yüksek öğrenim yapmak olanağı ortaya çıkmıştı. Bu fırsatın vararlanmaya karar verdik ve Mustafa Kemal Samsun'a çıktıktan bir iki ay sonra biz de Amerika yolunu tuttuk.

GELECEK YAZI

*Istiklal Mahkemesinde
Sinop'ta sürgün hayatı*

getirmiştir. Yalnız İstanbul elden çıkmakla kalmıyor, düşman Anadolu'nun göbeğine doğru ilerliyordu.

Halide Edip

Ben Bekirağa Bölüğündeyken eşim Sabiha, Halide Edip ile ilişkili kurmuş ve onun yanında gizli faaliyete başlamıştı. Halide Edip o zamana kadar siyasetle uğraşmamıştı ama, artık o da herkes gibi kendini siyasete vermişti. Bir taraftan gizli mukavemet hareketleriyle ilişki kuyruyor, bir taraftan da Amerika'nın yardımını elde etmeye çalışıyordu.

Onun düşüncesi şuydu: «Orduz kalmamıştır. Düşman kuvveti, biz ise zayıftır. Dağlık ve perihan bir hale düştü. Bu durumda İngiltere, Fransa, İtalya gibi büyük düşmanlara karşı duramayız ve onları memleketten çıkaramayız. Bu kuvvetleri anacak Amerika'nın yardımıyla memleketten kovabiliyoruz.»

ki denememizden ders almıştık. Başlangıçta «Fincane katırları»nın ürkütmemek ve düşmanın hincim üzerinde çekmemek için ihtiyath hareket etti. Yazarlar, ilk zamanlarda öyle konularla uğraşıyor ve öyle şeyle yazıyorlardı ki, sanki İstanbul'un ve memleketin o gizli cehennem onları hiç ilgilendirmiyordu. Dergi okuyanlar, o vakitte Türk aydınlarının sanki bir hayal aleminde yaşadıklarına hükmenebilirlerdi. Kinimizi, öfkemizi içimizde tutuyor, fırsat bekliyor, düşmana imkân vermemeyle çalışıyorlardı. Pusuda günümüz bekliyorduk.

O gün, İzmir'in Yunanlılar tarafından işgal ile geldi. Yunan askerlerinin Anadolu'ya ayak basmaları hemimizi zivanadan çıkardı. Ondan sonra artık «Büyük Mecmu» bir ferhat, bir isyan bayrağı hâlini aldı. O vakite kadar susar gibi gözükken arkadaşlar, birden patlayan bir volkan gibi ateş püskürmeye başladılar. Her biri ayrı bir açıdan, halkın çektiği acayı anlatmaya çalışıyordu. Sayılarımız coşmuştu. Ediplerimiz halkın kederini yansıtmakta yarışa gir-

Avukatlar konuşuyor

MÜŞÜR KAYA CANPOLAT

İBRAHİM TÜRK

HALİT KARÇA

SELÇUK MINKARI

BARO BİR BASKI GRUBU OLMALIDIR

Binlerce avukat temsil eden İstanbul Barosu, bu hafta bir avukatın emniyette dövülmesi olayını görüşmek üzere olağanüstü kongre yapacaktır.

Geçen sayımızda da belirttiğimiz gibi, Avukat Suavi Raşıtoğlu'nun dövülmesi, sadece mesleki dayanışma yönünden değil, aynı zamanda vatandaş hukukunun o hukuku korumakla görevli kimseler tarafından ihlali meselesi olarak ele alınmalıdır. Bir önemli meselede, bugün Türkiye'de sayıları 8-10 bini bulan avukatların temsilcisi olan baroların, en büyük hukuk gücünü temsil eden örgütler olarak, bir baskı grubu haline gelmeleri meselesidir. Genç ve devrimci avukatlar, Baro'yu devrimci bir baskı grubu haline getirmek için büyük mücadele vermektedirler. Çargamba günü yapılacak olan toplantıda da bunun mücadelesi yer almaktır.

ANT Baro'nun olağanüstü kongresi arifesinde, devrimci avukatların görüşlerini tespit etmek üzere bir anket düzenlemiş ve kendilerine așağıdaki sorular yönelterek su cevapları almıştır.

İlhan BAYKENT

1) Vatandaş hukukunun varlığı bir şekilde ihlali olarak değerlendiriyorum.

2) Bu konuda açılmış davalarımız dahil vardır. Bu tür olaylar doktor racoru ile sabitdir.

3) Gösterilmemiştir. Gösterilmesi gereklidir.

4) Baroların klasik hukuk açısından devlet yönetimine etki etmesi düşünülemez. Ancak, filiz davranışlarına bakımdan tescil eder. Tabiatıyla, bu çeşitli bir tescili hazırlar ve katılırlar.

5) Asya... Bu bir mesleki kuruluş dahil olsa... Anayasa dışı davranışlara karşı müescisinin devrimci mücadelede sorumluluğunu sanıyorum.

Müşür K. CANPOLAT

1) Kasıtlımcı, hukuk devrinde kimse dayak yememelidir. Hukuk ikilemleri bunun için üzelebilmiştir.

2) Mahkemelere bunu kabul etmemek mümkün değildir. Bir akıma mahkeme böyle elde etmiş olursa dayalı hükmeler vermektedir. Ceza Nu-

mi barolar yürütübiller, Böyle bir eyleme gönüllü katılırım.

5) Bu tartışma dışında kalmamı onaylayamıyorum ve zaten bunun bir süre kalamazdım...

Necati ERTÜRK

1) Polisin tüm vatandaşlara karşı kanunsuz davranışının bir tezahürüdür.

2) Sonuç olarak başından böyle bir olay geçmedi. Ancak böyleselikle emniyette alınan ifadelerin mahkemelerdeki celige halinde oluşu, bu gerçeği kanıtlamaktadır.

3) Herhangi bir çabası gösterilmemiştir. Muhakkak fikirler bu görevi yerine getirmesi...

4) Baro'nun bir baskı grubu haline gelmesini candan desteklerim.

5) Baro'nun demokratik bir devrimci anlayış için çalışmasını isterim.

Neclâ FERTAN

1) Avukat arkadaşın dövülmesini sadece mesleki bir dayanışma meselesi olarak ele almayı imkân yok. Kanunlar

hakim olması gereken bir rejimde başta Anayasa olmak üzere bütün yasaların ihlali söz konusudur.

2) Ceza davası takip etmemi şahsen... Fakat bu gibi şikayetler mahkemelere kabul

ettirebilen tek arkadaş da görmedim.

3) Benim bildigim kadar, bir çaba gösterilmemiştir. Muhakkak gereklidir. Bu, baronun görevleri içindeştir.

4) Elbette baro'ya bir takvim sosyal görevleri vardır. Genel kurul toplantılarında konuşan avukatlar, baronun bu görevlerini hatırlatmışlardır. Hiç tereddüt etmemeksin böyle bir eyleme katılırım.

5) Ben tasvip etmiyorum. Baro'nun üyelerine sadece bazı pratik imkânları sağlamak için kurulmuş olduğunu inanıyorum. Devrimci fikirler tartışılırken baronun bu konuda görüşünü belirlemesi gereklidir.

Halit KARÇA

1) Aslında vatandaş hukukunun ihlaliidir. Aynı zamanda emniyeteki alışkanlığın karşısındaki olduğumuzu belirtmek istiyoruz.

2) İkrar ellilerinin yetersizliği şüphesizdir. Mahkemelere bunun yetersizliğini kabul ettirmek, bugünkü hukuk düzende mümkün değildir.

3) Baroların böyle bir çaba gösterdiğini hatırlıyorum. Ama göstermesi kaçınılmazdır.

4) Baroların hukuk ikilemleri savunması, asıl görevleri içindeştir. Hukuka aykırı davranışlara karşı çıkışmasını tasvip eder ve katılmayı şahsi ve mesleki şeref sayarım.

5) Devrimci fikirlerin tartışılmasına baroların katılımmasını tasvip etmem. Barolar bunu görev bilmelidir.

SORULAR

1) Avukat Suavi Raşıtoğlu'nun emniyette dövülmesini, sadece bir mesleki dayanışma meselesi olarak mı ele alıyorsunuz, yoksa, aynı zamanda vatandaş hukukunun ihlali olarak mı değerlendirdiyez?

2) Bugüne kadar, müvekkillerinin hazırlık tahkikatı sırasında dayak yediği yerdeki şikayetlerini mahkemelere kabul ettirerek poliste dayak zoru ile alınan, «ikrar» gibi delillerin yetersizliğini benimsediğiniz mi?

3) Baro olarak bu şekilde delil toplantılarının sakıncalarını ve hukuka aykırılığı ortaya koymak için bir çaba

gösterilmiş midir? Gösterilmesi gerekmeyen midir?

4) Türkiye'de bir devrim olmuş, bir anayasa değişikliği ile silinen yönetmeye bir ölçüde baskı gruplarının da katılacağı kabul edilmiştir. Üniversite, basın, sendikalar, ticaret ve sanayi odaları birer baskı grubu olduğunu ispatlamıştır. Baroların, hukuk devletinde, üyelerine cübbe temin etmekten başka bir görevi yok mudur? İstanbul Barosu olarak anayasaya, hukuka aykırı tutum ve davranışlara karşı eyleme karar verebilse, buna katılır musunuz?

5) Ülkemizde devrimci fikirler tartışılırken Baro'nun bu tartışma dışında kalmasını tasvip ediyor musunuz?

NECLÄ
FERTAN

Selçuk MİNKARI

1) Değiş bir meslektaşın, herhangi bir insanın dahi haksız bir muameleye tâbi tutulmuşunu şiddetle protesto ederim.

2) Şahsen benden böyle bir iş geçmedi. Polis zoru ile alınan ifadeler mahkemelerce degerh sayılmamaktadır.

3) Bence basın dördüncü güçse, baro beşinci güç halinde çalışmamıştır.

4) Olması gereklidir. İçenlikle böyle bir eyleme katılmam.

5) Asla tasvip etmiyorum.

Baro, devrimci bir baskı grubu olarak çalışmamıştır.

Alp SELEK

1) Vatandaş hukukunucu öncü bir şekilde ihlalidir.

2) Benim katışlığımdır, polisin vatandaşın kötü davrandığıdır.

3) Hayır, hiç rastlamadım. Görüntüsü gereklidir.

4) Tabiiıyla vardır. Katılımam.

5) Tasvip etmiyorum.

İyi planlanan ve yürütülen
bir reklâm ve tanıtma faaliyeti
bir müessesesi için
masraf kapı: olmaktan çıkar;
karşığını kat kat getir.

BASIN İLÂN KURUMU

Çağaloğlu, Türkocagi Cad no 1 kat 3
Telefon: 2766 00 - 2766 01. İstanbul

Basin: 10686/409

PAYEL YAYINEVİ SUNAR:
SANAT VE EDEBIYAT
V. I. LENİN

İşçi sınıfı sanatçlarının başucu kitabı
ÇIKTI. 10 Lira

Ant Der: 419

Abdullah SERT

1) Vatandaş hukuke un ibali olarak alıyorum.

2) Etikremedik. Polisin hazırlık takımlarını gizli tutması ve avukatın müvekkiliyle ilişkisi yersiz görüşü buna engel olmaktadır. Polisten ou gizlilik anlayışı, anayasa hükümlerinde asıktır. Ceza Muhakemeleri Usul Kanunu'nda değişiklikle bunu set eklebilir.

3) Baro bu konuda bir çaba gösterilmemiştir. Yalnız ferdi olarak duruşmalarda bu yoldan elde edilen deliller çürütmeye çalışılmıştır.

4) Baro'yu öncelikle vatandaşın hukukunun savunucusu kabul ediyorum. Katılıyorum.

5) Devrimci, toplumumuzda bulunması gereklili olan bir fikir ve eylemdir. Vatandaş hukukunu savunacak Baronun devrimci fikirler tartışılırken, bunun dışında kalması düşünülemez.

Ibrahim TÜRK

1) Avukat her seyden önce bir aydın ve vatandaştır. Bu bakımdan ilk görevi, vatandaşlık görevidir. Öyleyse biz, avukat arkadaşımızın dövülmüşne karşı şımıya meslek: tescilidü açısından değil, vatandaşlık ve anayasa hakkı ve görevi olarak değerlendiriyoruz. Eğer avukatlar işinin köylünün, esnafın dövülmüşinde bu teklifi göstereceklerdi, bugünkü cırık olay doğmazdı.

2) Hayır.

3) Böyle bir çaba şimdiden kadar gösterilmemiştir. Bunda sonra mutlaka gösterilecektir.

4) Elbette vardır. Katılımam.

5) Baronun bu fikirler dışında kalması, tasvip edip etmemeye meselesi değil, çok tehlikeli bir davranıştır. Yürütüktüki yasaların nasıl işlediği, ekonomik, sosyal sorunlarla olaçan gelişmelerin en iyi şekilde hukukcuların değerlendirmesi gereklidir. Arikatlar bu gereği yerine getirmiyorsa, en azından kültürel, sosyal gelişmelerin önüne çıkan tutumlu kişiler olma durumuna düşmektedirler.

BÜYÜK İNDİRİM

Dar gelirli emekçiler,
öğretmenler, memurlar,
öğrenciler

Dergisi'ni

84

Kuruşa
Okuyabilirsiniz

Yüzde 33 oranındaki bu indirimden yararlanmak için ANT'a derhal abone olmanız kافیدir.

ANT'A ABONE OLUNUZ

Sadece Şubat ve Mart aylarında uygulanacak olan özel abone tarifemiz şöyledir:

YILLIK : 44 Lira

6 AYLIK : 22 Lira

3 AYLIK : 11 Lira

Abone bedelini havaile kâğıdının arkasına açık adresinizi ve mesleğinizi yazarak «ANT DERGİSİ - P.K. 934 - SİRKECİ - İSTANBUL» adresine gönderdiğiniz takdirde çıkacak ilk sayıdan itibaren ANT'ı 84 Kuruş'a okumanız mümkün olacaktır.

CİLTLERİNİZİ ALDINIZ MI?

ANT'in cilt kapakları ve ciltlerin dağıtımına devam edilmektedir. İstanbul'da bulunan okulları siz bizzat dergi idarehanesine gelerek cilt kapaklarını 15 lira, ciltleri ise 50 lira karşılığında alabilirler. Taşrada bulunan okullarımız ise taleplerini bildirdikleri takdirde mîracat sırasında göre cilt kapakları 15 lira, ciltler ise 50 lira ödemeli olarak adreslerine gönderilecektir. Ancak taşradaki okullarınızın açık adresleriyle birlikte posta ve ambalaj masrafını karşılamak fizere her cilt kapaklı için 3 lira ve her cilt için 5 lirâk posta pulunu «ANT Dergisi - P.K. 934 - Sirkeci - İstanbul» adresine göndermeleri gerekmektedir.

Ellerinde ANT'in ikinci cildine ait 26 dergilik kolleksiyonu bulunan okullarımız da, bunları idarehanemize getirdikleri takdirde ciltleme masrafı ve yıpranma pâsi karşılığı da dahil olmak üzere 20 lira fark ödemeleri halinde ANT'in ikinci cildine sahip olabilecekler ve ayrıca ciltleme kulfetinden kurtulacaklardır.

Proleter

4. Sayısı çıktı.

P.K. 258 — ADANA
Ant Der: 411

Vietnam savaşı'na karşı çıkan Amerikan generalleri...

Johnson'ın Vietnam politikasına karşı Amerikan halkında nehrin direniş gün geçtiğe kuvvetlenmektedir. Geçen hafta, Amerikan işi sendikalarının, bir zamanlar destek edikleri Vietnam politikasına şimdi karşı çıkmaya başladığını bildirmiştir.

Çok önemli bir diğer gelişme de, meslekleri «savaş yapmak» olan Amerikan generallerinin Vietnam Savaşı'na karşı çıkmaya başlamış olmalarıdır.

İkinci Dünya Savaşı yıllarında Amerika'nın en ünlü generallerinden bir olan ve bir zamanlar Paris'te Amerikan Büyükelçiliği yapan James Gavin Vietnam ile ilgili olarak Saturday Evening Post Dergisi'nde siyasi ifşatı bulmuştur. Gavin'e göre 1954 yılında Amerika Cumhurbaşkanı olan Eisenhower, çevresindeki generaler ve amiraller tarafından, Cenevre Andlaşması'na rağmen, Kuzey Vietnam'ı işgale teşvik edilmiştir. Hanoi ve Hayfong bölgelerine Amerika

kan askeri çıkışma teklifi, o zamanki Deniz Kuvvetleri Kurmay Başkanı Amiral Robert Carney, Genelkurmay Başkanı Amiral Arthur Radford ve Hava Kuvvetleri Kurmay Başkanı General Nathan Twining tarafından yapılmıştır.

Eisenhower, Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanı General Ridgway'in tavsiyesi üzerine, diğer komutanların teklifini reddetmiştir.

Ancak o zamanlar sağlam bir hükümet gibi görülen Saygon yönetimi destekleme kararı, az çok bütün generalerin baskısı altında Eisenhower Hükümeti'ne alınmıştır. Ve böylece, Vietnam ile ilgili Cenevre Andlaşmaları Amerika tarafından ihlal olunmuştur.

Yine General Gavin'in ifşatına göre, 16 Temmuz 1955 günü Amerika tarafından desteklenen ve teşvik olunan Saygon Hükümeti bir beyanname yayımlamıştır; Cenevre Andlaşmaları hükümlerine göre yapılması gereken genel seçimlere izin verme-

yeceğini ilan etmiştir. Bu konuya ilgili olarak General Gavın, aynen şu cümleyi kullanmaktadır:

«...Bu meselede Diem Hükümetini desteklemekle Birleşik Amerika, Cenevre Andlaşmalarını destekleyici mahiyetteki resmi beyanına aykırı ve tek tarafı sayılabilir bir yol tutuyordu...»

Öte yandan, «Barış İçin İşin Sesi» Dergisi de, Vietnam politikasına karşı çıkan diğer generaller hakkında su yazısı yayınlamıştır:

«Bu cephede yer alanlardan Amiral Arnold E. True, içi liderleri önde yaptığı konuşmadada söyle demiştir:

— Milli onurumuzu korumalıyız. Milli onurumuz, Vietnam'dan çekilmemizi gerekliliktedir. Bizlere Vietnam'lıların kalplerini ve düşüncelerini kazanmamız gereğini söylediler, fakat bunu napalm bombaları yağıdırarak yerine getirdik. Bizlere Vietnam'da çocuklarımızı desteklememiz gerektiği söylendi. Bu,

hepimizin istediği bir şevidir. Eğer, Vietnam'daki askerlerimiz arasında bir anket açarsanız, eminim ki bu, vaizâne dönme isteğinin ifadesiyle sonuçlanacaktır. Çocuklarımın bir dahi, henüz Vietnam'dan dönmüştür, diğer bir oğlum — Afrika'da barış gönüllüsü olarak çalışmaktadır. Vietnam'dan dönen oğlum, barış gönüllülerinin iyi çalışmalarını, fakat Vietnam'daki askerlerin kötü iş gördüklerini söylemiştir..

Amiral True, Vietnam Savaşı'nın milyarlık Çin nüfusunu Amerika'yı tehditten nasıl koruyabileceğine aklının ermeydiğini, Amerika'nın Vietnam'dan çekilmesinin ve savaşın başlica taraflarından Vietkong ile müzakerelere girilmesinin ve Cenevre Andlaşmalarına göre bu ülkenin iç işlerinin kendileri tarafından çözümlemesinin Amerika için onur kırıcı bir iş olmayacağı söylemiş ve General Kao Ky'nin son Amerikan askeri ölünceye kadar, son Amerikanları tükeninceye kadar savaşmak is-

Amerika nükleer üstünlüğü kaybetti!

DÜNYADA YEDI GÜN

Haluk TANSUG

Her türlü entellektüel unsurdan yoksun Amerikan dış politikası, son zamanlara kadar, sadece kabuğun kuvete güvenirdi. Batı Bloku lideri olan bu ülkenin milletlerarası planları, «Defar Güçüne» ve «Atom Silahlarındaki Üstünlüğüne» dayanırdı.

Simdi, sarsıntınlı yollara sürüklenen Dolardan sonra, atom silahları alanında da Amerika'nın üstünlüğü elinden kaçırma durumuna düşüğünü anlımaktadır.

Dolayısıyla, Batı'da dahi bir çok politika adamı, Amerika'nın en son politik ve askeri duraklamalarını atom silahları tarihindeki bu geri kalıgına bağlıyor. Amerika'nın, askeri alanda, bir nevi çıkmaza düşüğünü heri sürüyor. Bahis konusu şartlar altında, yakın geleceğin, Amerika'ya daha kötü sürprizler yaratacağını ödia ediyor.

Aynı iddiaları destekleyici karakterde somut ve resmi bertiller, gerçekten yüzeye vurma başlamıştı.

Mesela, Amerika'nın eski Savunma Bakanı McNamara, Vietnam milliyetçilerinin son général taarruzu başlamadan önce Amerikan Kongresine bir rapor vermiştir; dünya hâbi çıkmazı halinde, Sovyetler'in, Amerika'yı her hâlikârda tahrir edeceklerini açıklamıştır.

McNamara, 1967 sonunda, da Amerika'nın kitâlî arası roket adedinde Sovyetler'e kıyasla üstünlüğü muhafaza ettiğini iddiasını tekrarlamış, sonra

aynen söyle demiştir: «... ANCAK, BİZİM İLK DARBEİMİZİ YEDİKTEN SONRA DAHİ SOVYETLER, AMERİKA'YI TAHRİP EDECEK GÜCE SAHİPTİRLER...»

Fakat, batı Avrupa'lı yorumcular, asıl, McNamara'nın açıklamaktan kaçındığı konular üzerinde duruyorlar.

Cünkü, nasıl klâsik bir harpte (mesela Türk İstiklâl Mücadelesi'nde) top ADEDİ'nden çok AĞIR TOPÇU gücü nihai zaferi sağlarsa, kitâlî arası füze gücünde de astı önemli olan ADET değil fakat NÜKLEER İNFİLAK KUDRETİ'nin büyülüğüdür.

Dolayısıyla (füze adedi dışı) füzelerin termonükleer infilâk gücünde, füzelerin füzelerde, evrensel füze tiplerinde Amerika'nın Sovyetler'e kıyasla ilerde mi yoksa geride mi bulunduğu belirtilemediir. İşte, McNamara böylesine bir mukayese seden kaçınmıştır.

Nitekim, bazı Batı Avrupa'lı yorumcular, kanısına, bu konularda geri kalıgına ki Amerika'yı bir nevi askeri çıkmaza sürüklmektedir. Vietnam'da Kore'de, Orta Doğu'da, Afrika'da, Karayıpler bölgesinde, onu siyasi ve askeri «çekingenlige» mahkûm bırakmaktadır.

Yine aynı sebeplerden ötürü ve yakın gelecekte, Amerika'nın daha kötü durumlara düşmesi, Batı Avrupa'lı devlet adamlarına bile artık kuvvetli ihtimal sayılıyor...

● Fas, Akdenizde yeni bir çaban başı olabilir

KRAL HASAN
— Fas'ın alemi —

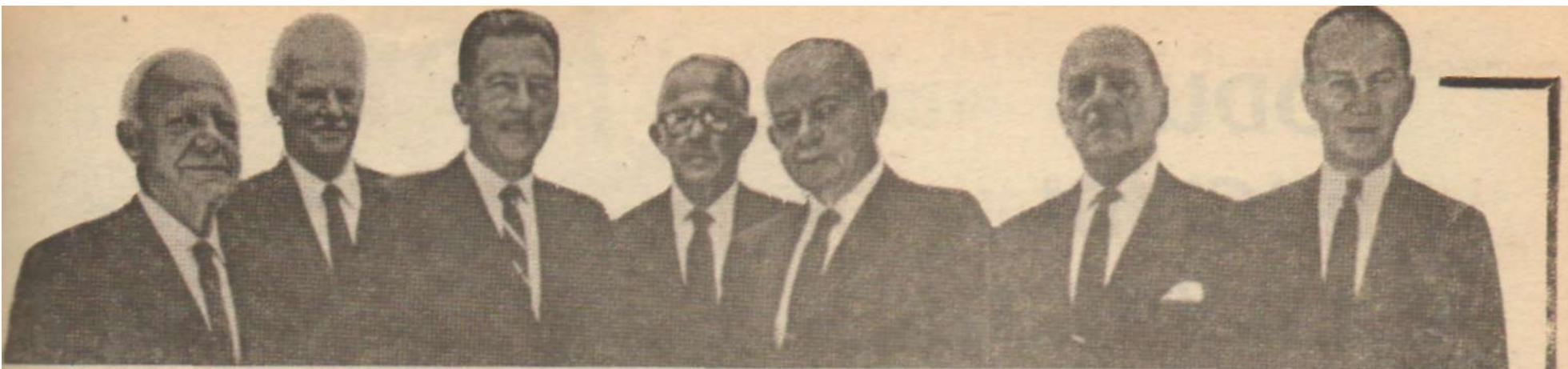
Batı Avrupa'nın diplomatik çevrelerinde hakim kani sürdür ki, eğer Fas ve Cezayir arasında herhangi bir silâhi çalışma patlak verirse, Sovyetler, bu sefer Cezayir'e yardım amacıyla Merselkebir deniz üssüne kullanabilirler. Böyle bir gelişmekte, Sovyetler'in Akdeniz'e daha fazla yerlesmelerine; hatta, Atlantik Okyanus'u sahilini siyasi etkileri altına tutmalarına, yol açar.

Kaldı ki, Fas'ın karşısına çıkacak siyasi problemler, Fransa'da hiç bir menfi tepki de yaratmayacağındır. Çünkü, De Gaulle idaresi, Ben Barka meselesi yüzünden Fas Kralı'na karşı çoktan cephe almıştır. Ayrıca, yine De Gaulle idaresi, Irak gibi Anglo Amerikan'lar cephe alan ülkelerde ekonomik menfaatlerini efsâne oranla genişletebilmektedir. Dolayısıyla, Fas'da Amerika etkisi altına düşmüş ekonomik men-

AZİZ NESİN'in
ALTIN PALMIYE KAZANAN KİTAPLARI
Bir elit olarak çıktı :
FIL HAMDİ — KAZAN TORENI —
HAVADAN SUDAN

Bu kitaplarıyla Aziz Nesin, kataloğu Uluslararası Mizah Yarışmasında, üstüste ikinci birincilik alarak bir kez ALTIN PALMIYE kazanmıştır.

62 Hikaye — 488 Sayfa — 15 Lira
Genel Dağıtım: Kemal Karatokin, Ankara Cad. 51 — İSTANBUL
Ant Der: 412

Vietnam Savaşı'na hayır diyen Amerikan generalleri: (soldan sağa) Amiral True, General Griffith, General Ford, General Shoup, General Hester, General Ridgway ve General Gavin...

tediğini, bu durum karşısında Amerikalıların artık akıllarını başlarına almaları zamanının geldiğini belirtmiştir.

Konuşmacılardan General Shoup da, «eger kırıcı ve kanlı dolarlarımıza Vietnam İç İşlerinden, bu sömürülü ezmış halkın işlerinden çekerek, eminim ki, bu mesele bir çözüme ulaşacak ve onlar kendi işlerini kendileri çözümleyeceklerdir.» demiştir.

Cin İşleri uzmanı Emekli General Samuel B. Griffith ise, şunları

söyledi: «Vietnam'ı bombalayarak onu bir taş devri ülkesi haline getirmek, gerillaları durduramaz. Onlar, Kamboçya, Laos ve Kuzey Burma'dan yeniden geleceklere...»

İkinci Dünya Savaşı'nın ünlü generalinden William Wallace Ford da «Kanağime göre 1954 Cenevre Andlaşmaları'na rüyayet etmek ve Vietnam'da hür seçimlere başğımak gereklidir. Bu seçimlerde komünistler kazanacaklardır, fakat politik ahlâk bakımından seçimlerin sonucuna başğımak gereklidir.» demistiştir.

Emekli General Hugh B. Hester ise, bu savaşın U Thant'ın dediği gibi, bir komünist saldırısı olmayıp bir millî kurtuluş savaşı olduğunu belirtmiş ve «Derhal Vietnam'dan çekilmeliyiz» demiştir.

Eski Genelkurmay Başkanı General Matthew Ridgway, genel bir kaosa yol açacak bir tırmanma politikasından şiddette kaçınılmazlığını ihtar etmiştir.

General McArthur'un Kurmay Başkanı General Robert L. Hughes, hükümetin Vietnam'da gayrilehâki

bir savaşa yürütmeğini belitterek «dünyanın jandarması olmamalıyız. Kendi rejimimizi diğe, ülkelere zorla kabul ettirmemeliyiz. Dört yıllık bir savaştan sonra bile Saigon'dan üç mil uzaktaki köylerin güvenliğini dahi sağlamaktan aciziz» demiştir.

Vietnam Savaşı'nın en keskin muhafilerinden biri olan ve görüşleri yukarıda açıklanmış bulunan Amiral True, geçenlerde ânî bir kararla emekliye sevk edilmiştir.

faatlerini de, Fas'ın bir rejim değişikliğine uğraması halinde Fransa kaybetmeyecek, bilakis genişletebilecektir.

Bütün bu sebeplerden ötürü, bazı Batılı devlet adamları, Orta Doğu huzursuzluğunun, Fas'a sıçraması ihtimalini kuvvetli göriyoclar.

• Amerika, Yunan Cuntası ile niçin tekrar anlaştı?

Amerikan Altinci Filosu'nun Pire'ye resmi ziyarette bulunusu, Amerika ile Yunan Cuntası arasındaki münasebetlerin düzeldiği anlamına alınıyor.

Kendi elleriyle iktidara getirdikleri «Albayları», bir araya kral vasıtasisle iktidardan indirmeye kalkan Washington idarecileri, acaba şimdi neden tekrar «Albayları tutarlar?

DİKTATÖR PAPADOPULOS
— Yine Amerikan desteğinde —

Bu suların cevabı, Atina'nın diplomatik çevrelerinde, söyleşiklendiriliyor:

1) Darbe hareketini gerçekleştirememeyen ve Yunanistan'dan kaçan Kral Konstantin, desteklenme kabiliyetini, hiç de gilse su siralar yitirmiştir. Doğayıyla Cunta İdaresi, Amerika'nın elinde tek koz durumundadır.

2) Vietnam'da çıkmaza düşen Amerika, dünyadan diğer bölgelerinde karışıklıkta kal-

4) Atina'daki «Albaylar İdaresi»n fazla tenkit etmesi halinde, Yunan Cuntası'nın terafsızlığa eğilme ihtiyali Amerika'yı korkutmaktadır. Nitelikim, Atina'da hâlâ dolaşan haberlere göre, bugün dahi Yu-

Vietnam'dan savaş öyküleri...

Eşekarları!..

Güney Vietnam'da, NGUYEN SI'de düşmanın bir müstahkem noktası vardı. Buradaki Amerikalı saldırganları ve kukla askerlerin civarındaki Vietnam halkına yapmadığı fenalık kalmamıştı. Bir gün saldırgan Amerikan ordusundan bir asteğmen, M. köyline yine işkence yapmak istemişti. Köyü, ihtiyar BAO HUNG, VIET DUNG'un savunma birliği üyeleriyle küçük oğlan KHUV savunuyorlardı. Modern silahlarda Güney Vietnam halkının kitle halinde öldürülen düşmanları cezalandırmak için bu defa yepyeni bir silâh kullanıma karar verdi.

Köyde gayet çok sayıda ince belli, koca kofali, uzun kanatlı eşek ariları vardı. Bu arılar iyi uçucu ve çok sokuçuydu. Hattâ sokutuları koca manda bile zehirlenip ölüyordu. İhtiyar BAO HUNG, eşekarlarının bu meziyetlerini bildiğinden bu defa düşmana karşı onlardan yararlanmayı düşündü.

Savunma birliği üyeleri, bambulardaki ari yuvalarına 200, 100, 50 ve 30'ar metre mesafeden bir çok ip bağladılar. İpleri ihtiyar BAO HUNG eline aldı. Düşman tam köye gireceği zaman VIET DUNG, ihtiyara işteceği sese «Çek!» diye bağırdı. İhtiyar ipi çektiğe ari yuvaları sallanmağa başladı... Buna kızan eşekarları küme küme uçuşarak yakınlarındaki düşmanlara saldırdılar. Paniğe kapılan Amerikalılar ve kukla askerler cil yarışı gibi etrafa dağıldılar. Başlarını elleriyle koruyarak kaçıyor, eşekarları da coşmuş onlar kovalıyor, yetişikleri yerde ellerinden, yüzlerinden sokuyorlardı. Barışçı köylüler hiç acımadan öldüren bu alçaklar, şimdi can kaygusuna düşmüştür. Avaz avaz bağıruyor, kendilerini yedeen yere atıyorlardı...

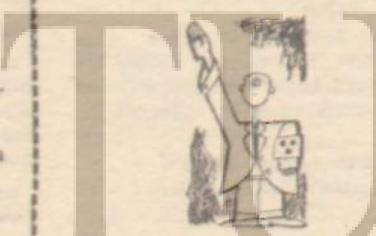
Arılardan kurtulmak için en önde koşanlardan biri de, asek cellat Amerikalı asteğmendi. Kaçarken bir hendege düştü, yetisen eşekarları kendisini kollarından, yüzünden soktu. Hiç kırıdanamadı ve az sonra öldü!

Esperantoca «El Popola Cinio»

Dergisi'nden çeviren: Ahmet Hezarfen

Vietnam Ata sözleri

- Dostun suyunu düşmanın balına tercih et.
- Düşmanın hediyesi, ya zehir, ya kemadır.
- Dostu pastaya, düşmanı yumrukla karşılaş.
- Ateşi soğuk suyla söndür, düşmanı güçle fethet.
- Tıkkiler, dürüst olmaz, her kaplan insan yer.
- Zayıf düşmanı küçük görme, zalimin zulüminden de korkma.
- Güneş camurla sivazmaz, hakikatin güneşin sondurulmez.

Çin'e zorundadır. Bu açıdan da, Yunan Cuntası'nı desteklemek Washington idarecileri'nin işine gelmektedir.

3) İsrail - Arap harbi vesilesiyle Sovyetler'in Akdeniz'e çıkışları, Amerika'yı şaşırıtmıştır. Bu Sovyet hamlesi, Amerika'nın Doğu Akdeniz için tasarladığı bazı planları, yanda bırakmıştır. Neticede, Yunanistan için düşündüğü planları Amerika, ertelemekte fayda görmüştür.

DUZELTME

Gecen sayıda yayınla nan GİAPlarındaki yedi Planete Dergisi'nin 36 sayısında Bodard'ın bitincelesmesinden derlendiği halde belirtimesi unutulmuştur. Düzeltir, özür dile riz

ODUN KIRICIYDI... ADI İLYAS'TI!

Röportaj: Aşık İHSANI

Kanlı yaşam sele aktı
Alem feryadına baktı

Bır isim için, Basınköy'den Küçükçekmece'ye doğru yola düşüm Kestirmeden çarşıya giden eski yol üzündeki bakkal, nisbur, kalsayı dostlarımla selamlı selamlı Muhtar Nuri'nin dükkanına vardım oturduğum Muhtarın dükkanında, be yaz perdemizin değme yığıt arastılarından Ahmet Mekin de vardı.

Hai haturdan sonra Muhtar bize üç tane sarap niyetine kan kumuzu çay söyledi. Bir yandan garylarmızı içik öbür öbür yandan da VIETKONG delikanlılarının koca Amerika'yı nasıl evire çevire doğduguunu tartışmaya başladık.

Sözümüzün bir yerinde dükkanın camı kapısından içeri bir çocuk girdi. Çocuk telâşlı idi. Ağzından çıkışlığı ilk sözü Muhtar Nuri'nin ve Ahmet Mekin'in tepesine sanki bir balyoz gibi indirdi:

KOCAMANIN COCUĞU ÖLÜŞ MEZARA GÖTÜRÜYOR.

Nuri ile Ahmet önce şapaları lar, sonra yayından stümlü birer ok gibi dışarı çıktılar Ben de onların ardından çıktı.

Kapıda herkesin meraklı bakışı vardı yandan dev cüsseli bir adam geliyordu. Baş dik ve mağrur yürelyen adamın iki eli göğüs hizasında ileri doğru uzanmış ve üzerinde bir çocuk ölüsü taşıyor du.

Çığım, çığım çığıldır.

dünyaya
Geldim gitdim kimse dönlüp
bakanmadı
Azraflı canımı almadan evvel
Öldüm gitdim kimse dönlüp
bakanmadı

Balta

Odun kiriciydi, adı İlyas
Yanaştım yanına yüzünü astı
İşin nası dedim, bir küfür bastı
Arkasından baltasını biledi

Bana bak arkadaş dedim, dedi ne
Dedim sen bir vatandaşım, dedi he
Dedim kazanın var, dedi gerek! be
Arkasından baltasını biledi

Dedim sia nere senin, dedi Van
Dedim çotuk çotuk, dedi sekiz can
Dedim düzlecek dedi ne zaman
Arkasından baltasını biledi

Dedim gidi, dedi onlara göre
Dedim kötü mü ki, dedi bin kere
Dedim hak adalet, tu dedi yere
Arkasından baltasını biledi

Dedim su teleğin ocağı sone
Açıldı gözler, atıldı öne
Dedim dur bakalım dedi ne güne
Arkasından baltasını biledi

ni kaparak tozlu dumanlı yollara düşmüştür.

Ve bir gün mekanını bırakmış, gelip İlyas'ın yanında yemek olarak tutmuş. Şimdi iki arkadaş beraber buldukları odunları hem kırıyor hem de taşıyorlar.

Ne işim var ne bir damna
Sanki ben de bir adamım

İlyas'ın gündüz resmini çekmişik ama, kendisiyle konuşmamışık. Onuna konuşmayı is saati dışında düşündürdü. Çünkü patronu, onu kimseyle, bilhassa bizimle konuşurmamaya kararlı gibidi. Gerçi bu hal bütün patronlarda var, ama ne ise.

Akşam, saat yedi buçuk sırada resmini Mehmet Ay ile anlaştı. Küçükçekmece'nin İstanbul'dan yana sırtının dar aya sokaklarına, düşे kalka girdik.

Önümüze gelene İlyas'ın barınğını sorduk. Kedilerin turmalamaları, ve köpeklerin havlamaları esasında bir komşunun yardım ile İlyas'ın geceden kondu evinin kapısını çaldı. Kapı hızındaki duvarın ortasında açılmış pencereye benzetilmiş bir delikten bir insan başı çıktı. Baş: «Ne var, kimi arıyorsun?» diye konuştu. Bu gündüz gördüğüm İlyas'ın başı idi.

Resminci Mehmet Ay: «Aç, aç sana geldik, biziz.» dedi. Baş: «Gellyom,» diye görünlüğü yerdan geri çekildi. Bekledik. Duvara açılan ikinci büyük deliği, kapı yerine yapıştırılmış örülmüşdeki tahta eralandı. Tahta ile duvar arasındaki İlyas ile karıştı. Ayşe bacının sesleri bizi içeri buyur ettiler. Bu buyur etmeye çok içindi. İçten de öte, yürek-

ten İlyas'ın dev oğlesine haka, köpeklerini en Rüküş otel odalarında pırzolayla ugaklarına besleten heriflere, ve «bu gidiyidir, değiştirmesine lüzum yok» diyenlere kinim bilsbütiin arttı. Küfürin en büyüğünü, içinden de ola onlara, söyle ağzı: dolura dolura savurdum.

Odanın orta yerinde üç yaşlarında bir çocuk debelenip geziyordu. Adını sordum. Anası: «Kemal,» dedi. Ben, «Bu ismin bir mânası var mı?» dedim. İlyas: «Heya,» dedi, «ekstonda Kemal Pasa gibi olsun diye adımı Kemal koduk.»

Ben: «Kemal Paşa sever misin?» dedim.

İkisi birden: «Sevmez olur muyuk?» dediler. Bu deme, bir çok parti başkanının demesinden daha içten ve daha sağcayıdı.

Fakirin bitmez ölesi
Zenginin yürüür hilesi

«İlyas,» dedim, «bu ev sizdir. diri öldürür, burda yaşamaz. Daha sağlam, rutubetsiz bir yere taşınır.»

Karşı söyle atıldı: «Buna da şükür, bu evden beter bir evde oturuyorduk. Burası onun yanındır. Bir cennet gibi,» dedi.

«Kemal, ne kadar?» dedim.

Ayşe bacı: «Her ay tam yüz yirmi beş lira veriyorum,» dedi.

«Başınız saz olsun, bir çocuguñ ölü galiba,» dedim. İlyas gözlerini iki higim kartal gibi çulun yırtığına dikerek: «Öldü ya...» dedi.

Odun kirici İlyas ve
yardımcısı Hamza, Aşık İhsani ile
birlikte
(Foto:
Mehmet AY)

Bu sözün üzerine, kapı dibinde oturan Ayşe bacının iki kibar gözünden beyaz üzüm tanelerine benzeyen yaşlar sessizden döküldü.

«Peki,» dedim, «neden öldür? Bir doktora neye götürmediniz mi?» O anda İlyas'ın kasları görülmeye değer bir şekilde çatıldı. Sözlü gene karısı aldı. «Götürmedik olur mu? Hastahaneye götürdüm. Fış almadı, sira beklemeydi, doktor gelmediyi derken, çocuk kucakında öle kaldı.»

Ayşe bacı bunları hem söyleyordu hem de basma entarısının dallı, gülüm eteğini gözlerinde izliyordu.

Ben: «Neden,» dedim, «çoğuñ mezara yalnız götürdünüz, komşular, hece falan kimse neden size katılmadı? Yoksa siz mi iste mediniz?»

İlyas: «Yok, istemez olur mu yok, gelmediler, fakirlik işte...»

İlyas'ın sözünü karısı tamamladı. Öfkeyle: «Gelmesinler bakalım, hele o hoca olacak herif, yanına kalmaz inşallah.» Ayşe bacının ağızından çıkan «Inşallah», sözü hocanın başına minarede düşen taş gibi oldu senki. Merakla sordum: «Neden,» dedim, «Hocaya bu kadar dargınsunuz?»

Cevabı gene Ayşe bacı verdi: «Komşular neyise ne ya, aha o hoca yok mu, hoca,» deyip başını iki yana salladı.

Ben: «Anlamadım,» dedim, «Hoca ne etti?»

Odun kırcı
İlyas
arkadaşımı,
Aşık İhsani
ile beraber
(Foto:
Mehmet AY)

Ayşe bacı: «Daha ne etsin ki, günahsız yavrumu duasız gömdürdü.»

Ben: «Neden?»

Ayşe bacı: «Hoca efendi bizimizden mezara yürümeye utanıyor mus.»

İlyas kükreyerek: «Ne edecek, fakirlik işte...»

Ayşe bacı erkeğine hem baktı, hem konuştu: «Ne edecek olur mu? Babana etiklerini unutsun mu? Kökü kurusum böylesinin, inşallahaa..» deyip dördü. İlyasın bir anda yüzü sıyahsan, mağlubiden sarındı renk renk oldu.

Ben merakla: «İlyas'ın babası nın mezarması da mı hoca gitme di?» diye sordum.

Ayşe bacı: «Gitti gitmesine ya ettiğini bir bilseniz!»

Ben: «Ne etti ki?»

Ayşe bacı, sahte hocaların sahali suratlarına kusursuzca konuştu: «Bizim İlyas'ın babası gecende köyde öldü gibi oldu. Doktor bulamayınca köyün hocasına gitti. Köyde hoca bir ölüyü beş tıraya vıkar Hoca kayıhabamı görür görmez, -öldür- dedi. Çabuk su istin, dedi Körə lası, beş hırasını istemeyi de o araya ihmal etmedi. Ne ise su ististik parçasını, da komşudan borç elip verdik. O da ölüye iki tas su döküp kafenledi. Adamı mezara götürdü, zömerken dırıldı. Hoca parayı geri vermesin deyi, hort lağıtir tez gömün'dedi. Köy yeri iste, nedecen hocalıncı sözüne uymayıp da Fıkara kayın pe derim mezarda bağıra çağrıya öldü. Hıraz sustuktan sonra gene konustu: «Ah ona da kalmadı. Ah bu kimseñin ahi kimsede kalmas!»

Ben: «Hocaya bir şey mi oldu?»

Ayşe bacı: «Oldu ya, bir ay kadar sonra bir yol kenarındaki taşlar arasında kokmuş ölüsi bulundu. Hoş çobanlar görmeseydi o da olmazdı ya...»

Tepemin üstünde âlemin pisi Bir umudum kaldı İşçi Partisi

Lâfi değiştirmek için, İlyasın geniş omuzları üstündeki dik duran boynu sıslayan kayadan yüzüne bakarak sordum: «Asıl adam ne senin İlyas kardası?»

İlyas: «Adam İbrahim, ama İl- yas da derler.»

Ben: «Kaç yaşındasın?»

İlyas: «28 yaşımdayım.»

Ben: «Kaç numara şakkağı giyersin?»

İlyas: «Çoraplı 50. çerapsız 49 numarası. Ama aysakkabı alacak para olmavaca...» Eliyle kapı arkasındaki ikişer ikisi çamuru bulanmış lâstik çizmeleri gösterdi.

rek, «gördüğün gibi şu çizmeleri giyerim.»

Ben: «İşte hâm nasıl?»

İlyas: «Bir oturusta iki somun bana az gelir.»

Ben: «Kaç senedir odun kırarsın?»

İlyas: «On beş senedir odun kıraram.»

Ben: «En fazla nerelerde odun kırırdı?»

İlyas: «En fazla büyük şehirlerde.»

Ben: «Neden büyük şehirlerde de küçük şehirlerde değil?»

İlyas: «Neden olacak, odun en fazla büyük şehirlerde olur da ondan.»

Ben: «Peki, on beş senedir o- dun kıraram, diyeceksin. Odun kırarken hiç bir sakallık etti mi? Yani, elinin ayagının bir yerine baltayı verdün mu?»

İlyas: «Hayır, ben baltayı vuracağım yeri bilirim.»

Ben: «Köye malim, mülkün, çifttin, cubugun, neyin var?»

İlyas: «Mal mülk, bir şeyim yok. Sene on iki ay bir bogaz tokluğununa ağalara çalışırız.»

Ben: «Peki, Ayşe bacının da mu yok?»

İlyas: «Yok ya, olsa hiç onu bana verirler miydi?»

Ben: «Neden?»

İlyas: «Neden olacak, adet öyledir. Fakir kızımı fakire, zengin kızımı da zengine verirler.»

Ben: «Siyasetle aran nasıl, hangi partili oy verirsin?»

İlyas: «Valla, siyasetten miya setten anlamanam. Şimdiye kadar rey de vermedim. Ama son zamanlarda İşçi Partisi diye bir şey ekmiş. Umutlar endaymış, biz de bekliyor bakalımlı.»

Ben: «Bu gün başımızda kim var, adını biliyor misin?»

İlyas: «Ne bileyim, başımızda çok adam var, tanımadam.»

Ben: «Bu günde Reisicumburumuz kim? Adını biliyor misin demek istiyorum.»

İlyas: «Ha, o mu? Valla bilmem. Cevdet Sunay diyorlar.»

Ben: «Nasıl Reisicumbur oldu biliyor misin?»

İlyas: «Ne bileyim, adam olmus iste.»

Ben: «Bu günde gidişti nasıl görüyorsun?»

İlyas: «Tükür canına.»

Ben: «Amerika bir harp olursa bize yardım edecekmiş, buna akılın ne kesiyor?»

İlyas: «Tükür canına.»

Ben: .....

O: .....

Biz: .....

İşçilerin kıdem hakkına göz diktiler

Kemal SÜLKÜR

Adalet Partisi İktidarnın sosyal politikası bütünsel açılığıyla ortaya çıkmıştır:

Özel sektörü alabildiğine kayırmak ve işçiler. Anayasada yer alan, öteki yasalarla tanınan haklarından yoksun bırakmak!

Kıdem tazminatının işverenlere «ağzı red赤i» bilinmeyen olsaydı sey değildi. İhtiyarlık Sigortası Kanunu yürürlüğe girdikten sonra (1.4.1950) işverenler mirim-kırın etmeye başlamışlardır. Kanunun meşhur 40. maddesinin değiştirilmesi için dikkatmeye başlamışlardır. Ashında işçiler de bu maddenin tadilini istiyorlardı.

Nitekim İzmir Pamuklu Dokuma Sanayii temsilcisi Hakkı Avunduk İşçi Sigortaları Kurumu Genel Kurulu'nda açıkça şöyle diyordu.

«Talebim şu: İhtiyarlık Sigortası Kanunun merleye girdiği tarihten evvelki kıdem tazminatı, hakkı müktesep olarak kalsın. Ona hürmet ediyoruz. Fakat bu tarihten sonraki, İhtiyarlık primi ödendigine göre ve işçinin İhtiyarlığında herhangi bir endişe mevzuuhis olmadığına göre şeklen ve kişisen olsun o tarihten sonra kıdem tazminatının kaldırılması istihdat eden bir kanunun tekilif edilmesini işverenle namına kururından ve vekâletten rica ediyorum.» (İ.S.K. Genel K. Toplantısı, 1953, Say. 48)

Demek ki, işverenlerin arzusu en az 15 yıldan beri bilinmektedir. Bugün ortaya atılan bütün teklifler; a) Sigorta ödesi, b) Bankada biriksin, c) İşsizlik Sigortasyyla karşılanan v.b. istekler, o tarihte ve sonra Sigorta Genel Kurulu'nda da, Çalışma Meclisi'nde de ortaya atılmış, ama hiçbir sonuç alınmamıştı. İşverenlerin bugün, bu 15 yıllık isteği yeniden ortaya atılarak ve Bakan'ca da savunulmakta olması A.P. İktidarnın sorusalı, d.h. doğrusu antisosyal tutumunu ortaya koymaktadır:

A.P. İktidarı, işverenlerin çıkarını en önde gösteren, emeğiyle geçinenlerin aşıri sömürüsünü sürdürme doğrultusunda işgörmeyi kafasına koyan bir ağa-komprador gerici bürokrat sınıfların egenmenliğini pekiştirme sevdasındadır. Tüm işçiler ve tüm sendika yöneticilerinin işçiden yana olanları bu gerçeği bilecek rotasını çizmeliidir.

Amerikan Çalışma Bakanlığı Müşaviri Forest L. Miller, rassatında diyormuş ki:

«İşverenlerle yapılan müzakereler göstermiştir ki kıdem tazminatlarının mali sonuçları önemli karışımlıklar arzettiklerinde ve işçilerle malum olmayan ve fakat ağır bir mali külfet yüklemektedir.

Ekonominin duraklama zamanlarında (krizler bir süre için de olsa) nammaddelerin yetişsizliği işveren için yıkıcı olabilir. Bu nevi duraklamalar çok sayıda işçi istihdamını lep ettierek yeni bir teşebbüsün kurulmasına işveren bu teşebbüsünden geri çevirebileceklerdir.

Bu sebeplerin neticesi olarak müessir bir işsizlik sigortası sistemi, eninde sonunda kanunun öngördüğü kıdem tazminatının yerine geçebilir. İşsizlik Kanunu gereğince, işçiye idenek ödemeyle başladığı tarihten itibaren söz konusu adıma tabakkuk edecek olan kıdem tazminatı sorumluluğunun ortadan kalkması ni tavsiye ederiz.

Aşırıda, basın mesleğinde çalışanlara her yıl için bir aylık tutarında kıdem tazminatı verilirken blişin emekçilere de syn: ölçüde kıdem tazminatı verilmesi gereklidir. Ayrıca, İhtiyarlık yaşamın tüm işçiler için 50'ye indirilmesi gereklidir. Sonra, yaşı kaç olursa olsun 25 yıl çalışan işçi memurlar gibi emeklilikte ayrılmış ve emekli maşası alabilecektir. Kıdem tazminatı başka şemdir, İhtiyarlık aylığı başka şemdir, işsizlik sigortası

dabamşaka şemdir. İşverenlerin hanları birbirine sarışurmaya bugün cesaret etmesi, işverenlerin hangi anlayışta olduklarını ortaya koymaz, ama; hangi İktidar zamanında ba antisosyal istekleri ortaya atma cesaretini bükükların tesbit etmek bütün sendikacılara düşer. Çünkü AP İktidarnın karakteri ve hangi sosyal sınıfların ne ölçüde temsilci olduğu yine saptanırsa, sendikacılardır büyük çoğunluğunun doğru yolu bulması koşulsuz. Önyargılarından uzak olarak rahatça sunuları beri surebiliriz.

- 1) İşçilerin ve basın mesleğinde çalışanların kıdem tazminatlarını kaldırma ya çalışınlar elverişli bir ortam bulmuşlardır.
- 2) Nüfusumuzun üçte ikisi (22 milyon kişi) tarafından çalıştığı, topraksız aile sayısı 308 bin bulduğu, bütün çiftçilikte 88.5'ün ancak 100'dünume kadar yetersiz toprağın olduğu halde toprak reformuna karşı volvolar
- 3) Petro. kanunuyla yabancı işçilerin işçilerimize karşıtı ulusa bagimsızlığına gölge düşürdüğü ve yabancı kumpanyalardan sadece devlet olağan yüzde 35 kadar pay alığı; ortadayken bu yasanın değişirilmesine gidiyor. Küveyt ile Emirlik olduğu halde petro, geliri orası yüzde 56, İran Sahibi yüzde 75 yapabiliyor.
- 4) Borax gibi zekâlı madenleri ve öteki madenlerinizi yabancılarla pazarlaştırmak tarihi son verlin-est tüm halkın çıkarma iken, yabancıya aracılık edenler ve «bancılar» bununla gitmeye hiz verilmeli.
- 5) Asgari ücretlerin tesbit ederek komisyon kurulmasının kurdurulmasının ve geçim şartlarının söyle asgari ücret tesbitine izdirmeyerek emek sömürüsünde yesil işik yakılmıştır.
- 6) İşçilerin ödediği sigorta primi her yıl 400 eczacıya 4'ar milyon gelir seyhan tutuma son verilmemiş. Sigortanın eczahaneye açılması önlənmistir.
- 7) Milyonlara tərəf işçisi sahip olunmalıdır. hicbi kənun mərmiş kurdurulmamış ve geçim şartlarının söyle asgari ücret tesbitine izdirmeyerek emek sömürüsünde yesil işik yakılmışdır.
- 8) Dış ticaret yoluyla milyonlara tərəf işçisi kaçırlılığı, ita mallarının fähis derecede pahalılaştırıldığı, memeket içinde sermaye birikiminin öplendiği ve bu yolla işçilerin aşırı derecede sömürülündüğü bir gerçəkken dış ticarətin devletleştirilmesine həyati denmektedir.
- 9) İşçi odukları yillardır kabu, edildiği halde milyonlara tərəf emekçi. Anaya haklarından yararlanırmışlarınınla diley, memur statüsündə geçirilmiş ve geçirilmektedir. Bu işçisi memur aylığı, emekçi arası arasında yükseliş etkiler yapmaktadır.
- 10) Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu, işçilerin alabildiğine sömürülmesine fırsat verdiği getirilen sermayenin kat kat fazla kár olarak transfer edildiği halde, uluslararası kapitalizmin enesini katmerleştiren bu yasağı değiştirmeye yanaşılmanmaktadır. Çok vergi ödeyen işçisinin tahsilatara kizas para etmez. Vergili boyanı təməs: getirildir. Bu bakımından bütün emekçiler A.P. İktidarnı iyil tanımışdır.

